

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra romanistiky

**Komiks a problematika jeho překladu v
aplikaci na komiks Mafalda**

**Problems of comics translation applied
to the Argentinian comic strip Mafalda**

(Bakalářská diplomová práce)

Autor: Marie Doskočilová

Vedoucí práce: Mgr. Radim Zámeč, Ph.D.

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně pod odborným vedením Mgr. Radima Zámce, Ph.D. a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne

Marie Doskočilová

Děkuji svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Radimu Zámci, Ph.D. za jeho ochotnou pomoc a věcné připomínky při zpracovávání práce.

Poděkování patří i mému snoubenci Janu Zajícovi za psychickou podporu, motivaci a pomoc při naformátování práce, mému dědečkovi Janu Doskočilovi za pomoc při jazykové korektuře a také rodičům, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

OBSAH

Úvod		6
1	Teoretická část	7
1.1	Fenomén komiks	7
1.2	Quino autor komiksu Mafalda	8
1.3	Komiks Mafalda	9
1.3.1	Vznik komiksu Mafalda	9
1.3.2	Publikace komiksu Mafalda	9
1.3.3	Mafalda jako sociologická studie	11
1.4	Analýza překládané části komiksu Mafalda	12
1.4.1	Formální stránka komiksu	12
1.4.2	Charakteristika postav	13
1.4.3	Jazyková analýza	15
1.5	Obecná teorie překladu	16
1.6	Komiks a problematika jeho překladu	18
1.6.1	Lingvistické problémy	18
1.6.1.1	Překlad titulu	18
1.6.1.2	Slovní hříčky	19
1.6.1.3	Hovorové a expresivní výrazy	20
1.6.1.4	Onomatopeia	20
1.6.1.5	Idiomy	21
1.6.2	Technické problémy	22
1.6.2.1	Dialogové bubliny	22
1.6.2.2	Grafická stránka překladu	24
1.6.3	Kulturní problémy	24
1.6.3.1	Strategie při překladu kulturních specifik	25
1.6.3.2	Exotizace	26
1.6.3.3	Naturalizace	27

2	Praktická část	28
2.1	Překlad komiksu Mafalda	29
2.2	Komentář překladu	97
2.2.1	Řešení překladu lingvistických problémů	97
2.2.1.1	Překlad titulu Mafalda	97
2.2.1.2	Překlad slovních hříček	97
2.2.1.3	Překlad idiomů	101
2.2.1.4	Překlad hovorový a expresivních výrazů	102
2.2.1.5	Překlad zvukomalebných slov	103
2.2.2	Řešení překladu technických problémů	105
2.2.2.1	Délka textu originálního a přeloženého	105
2.2.2.2	Převedení grafických aspektů	105
2.2.3	Řešení překladu kulturních problémů	105
2.2.3.1	Příklady exotizační strategie	106
2.2.3.2	Příklady naturalizační strategie	107
	Závěr	109
	Resumen	110
	Seznam pramenů a použité literatury	111
	Přílohy	114

Úvod

Komiksy *Mafalda* jsou populární v celé Jižní Americe, dočkaly se překladu do mnoha světových jazyků. Hlavní hrdinka Mafalda vyrůstá spolu se svými rodiči v malém městském bytě v Buenos Aires. Komiksy byly vydávány v různých časopisech a novinách od roku 1964 do roku 1973. Quino, autor komiksu, jehož celé jméno zní Joaquín Salvador Lavado Tejón reflektuje společenskou situaci Argentiny a reaguje na celosvětovou i národní politiku satirickými narážkami a intelektuálním humorem. Často v něm využívá slovních hříček, zvláště pak dvojsmyslů. Komiksy se tak stávají dokumentem, který čtenáři vtipně přibližuje obavy a starosti argentinské střední třídy v šedesátých letech.

První část se věnuje teorii překladu a podrobněji rozebírá problematiku překladu komiksu. Zabývá se samotným komiksem *Mafalda*, nachází se v ní stručný životopis autora. Druhou část tvoří samotný překlad 124 stripů, které pravidelně vycházely v argentinských denících *El Mundo* a *Córdoba* od března do prosince roku 1965 a jejich komentář.

Cílem práce je podrobnější seznámení s komiksy, jeho kulturním zakotvením a problémy doby, kdy byl komiks napsán. Práce se věnuje teorii překladu, kterou se pak snaží aplikovat v praktické části při samotném překládání. Komentář popisuje problémy, které se naskytly při překládání.

1 Teoretická část

V první kapitole teoretické části se obecně zabývám dlouho opomíjeným žánrem, kterému se následně věnuji v celé práci. Dále představím autora komiksu *Mafalda*. Popíšu vznik tohoto díla a jeho další vývoj. Několik stránek se zabývá otázkami, které v době vytvoření díla byly středem zájmu obyvatel Argentiny. V předposlední kapitole teoretické části se podrobně věnuji stripům, které jsem překládala. Pozornost je kladena na jazykovou analýzu komiksu, ale zabývám se i formální stránkou díla. Stručně charakterizuji postavy, které v jednotlivých v komiksech vystupují. Nejdelší část teoretické práce je věnována teorii překladu, kde se zaměřuji hlavně na problematiku překladu komiksu.

1.1 Fenomén komiks

V poslední době se komiks stává stále více oblíbeným u čtenářů různých generací. Dříve byl v akademických kruzích považován za podřadnou literaturu, dnes se na něj pohled mění.¹ Vznikají velmi kvalitní komiksy, které řeší závažné problémy a snoubí se v nich kvalitně odvedená kreslířská práce s duchaplným textem, příkladem může být americký komik *Maus*, který napsal Art Spiegelman nebo *Padoucnice* Davida B.

Tento fakt ale nic nemění na tom, že komiksy jsou z velké části oblíbeny i pro menší množství textu a větší množství obrázků, což láká nemalý počet čtenářů dnešní uspěchané doby, ve které nezbývá tolik času na čtení.²

Co ale komiks vlastně je? Jaká je jeho definice? Will Eisner definuje komiks jako sekvenční umění. Tuto definici komiksu dále rozvádí a upřesňuje Scott McCloud ve své knize *Jak rozumět komiksu*. Říká, že komiks je „záměrná juxtaponovaná sekvence kreslených a jiných obrazů, určená ke sdělování informací nebo k vyvolání estetického prožitku“. Slovo juxtaponovaná v této definici plní velmi důležitou roli. Vyřazuje tak z ní animovaný film, kde se obrázky promítají na jedno místo za sebou, kdežto v komiksu se obrázky nachází vedle sebe, tedy v juxtapozici.³

---

¹ Carmen VALERO GARCÉS, „La traducción del cómic: retos, estrategias y resultados“, *TRANS Revista de traductología*, N°4, 2000, 76, dostupné z http://www.trans.uma.es/pdf/Trans_4/t4_75-88_CGarces.pdf [cit. 20. 5. 2016]

² Alena ZAORALOVÁ, *Komiks a problematika jeho překladu v aplikaci na komiks Maus I.*, Olomouc 2012, bakalářská práce na Filozofické fakultě Univerzity Palackého, katedra anglistiky a amerikanistiky, vedoucí bakalářské práce Mgr. Jitka Zehnalová, Dr., 10

³ Scott MCCLOUD, *Jak rozumět komiksu*, Brno: BB/art, 2008, 9

1.2 Quino autor komiksu Mafalda

Pravé jméno argentinského kreslíře kreslených vtipů a autora komiksu *Mafalda* je Joaquín Salvador Lavado. Quino se narodil 17. června roku 1932 v menším městě Guymallén které leží v provincii Mendoza.⁴ Měl dva starší bratry. Již od útlého dětství mu rodiče začali říkat Quino, aby ho tak odlišili od jeho stejnojmenného strýce, po kterém zřejmě zdědil kreslířské nadání. Tato přezdívka mu zůstala po celý jeho život.

Quino měl velmi rád stolní hry, a ačkoliv se nepovažuje za dobrého šachistu, patřila tato strategická hra mezi jeho oblíbené. Dokonce jí zakomponoval i do komiksu *Mafalda*. Zde je vášnivým hráčem této královské hry Felipe.⁵

Quinovi rodiče zemřeli velmi brzy. Ve třinácti letech přišel o svou matku. Ve stejné době se rozhodl rozvíjet své výtvarné nadání a začal studovat střední uměleckou školu. O pět let později zemřel i jeho otec. Studium na umělecké škole nenaplnovalo jeho očekávání, proto ho zanechal a začal se plně věnovat kreslenému humoru. Roku 1954 se mu konečně splnil jeho sen, v časopisu *Esto es* mu vyšla jedna strana s vtipy. Poté začal publikovat i v dalších časopisech, což mu pomohlo i po ekonomické stránce. Roku 1960 se oženil s doktorkou chemie, jejich manželství trvá až do současnosti.⁶

V šedesátých letech slavil Quino své největší úspěchy. Roku 1962 pořádal svoji první výstavu obrázků v Buenos Aires. O rok později vydal svou první knížku kreslených vtipů *Mundo Quino*. Až do této doby byl autor pouze kreslířem vtipů. Vyprávěl příběhy pouze pomocí samostatných obrázků.⁷

---

⁴ „Quino“ in Biografia, dostupné z <http://www.quino.com.ar/biografia/>, [cit. 31. 10. 2016]

⁵ María Laura SUAREZ, *La representación de la educación en Mafalda*, Buenos Aires: Universidad de Buenos Aires, Facultad de Ciencias Sociales, Carrera de Ciencias de la Comunicación, 2011, 13, dostupné z <http://newpagecomunicacion.sociales.uba.ar/files/2013/02/Suarez-ML.pdf>, [cit. 29. 9. 2016]

⁶ QUINO, *Toda Mafalda*, Barcelona: Limpergraf, 2009, 7

⁷ María Laura SUAREZ, *La representación ...*, op. cit., 15

1.3 Komiks Mafalda

Roku 1963 se poprvé objevil komiks *Mafalda* a o rok později začal pravidelně vycházet v časopisu *Primera Plana*.⁸ Quino si nikdy nemyslel, že se jeho dílo setká s takovým úspěchem.⁹

1.3.1 Vznik komiksu Mafalda

Vznik komiksu Mafalda se dá spíše považovat za náhodu než úmysl. Miguel Brascó, Quinův přítel, doporučil začínajícího kreslíře jedné reklamní společnosti. Tato reklamní společnost, Agens Publicidad, chtěla ke své propagaci vytvořit krátký komiks. V komiksu měla vystupovat rodina používající domácí spotřebiče. Poslední podmínkou společnosti bylo, aby všechna jména začínala na písmeno „M“, protože právě na toto písmeno začínal název značky elektrospotřebičů, které měl komiks propagovat. Quino nabídku s radostí přijal, neboť si přál napsat nějaký komiks, kde budou vystupovat jako hlavní hrdinové právě děti.

Quino se inspiroval v komiksu *Peanuts* Charlese Schulze, kde je hlavním hrdinou bígl Snoopy, a také nám méně známým komiksem *Blondie*. Quino z těchto dvou uvedených amerických komiksů převzal hlavně inovativní vytváření charakteru postav. Hrdinové komiksu Mafalda se totiž nevyznačují jen jednou charakteristikou, jsou to děti, které jsou schopny nenávidět ale i milovat. Krátký komiks nakonec nebyl publikován, Mafalda skončila založená v šuplíku. Vše naznačovalo tomu, že bude odsouzena k zapomnění.¹⁰

1.3.2 Publikace komiksu Mafalda

V roce 1963 se díky pomoci Miguela Brascó objevily tři krátké komiksy *Mafaldy* v časopisu *Leoplán*. Roku 1964 se začal komiks Mafalda publikovat pravidelně v časopisu *Primera plana*, jehož ředitelem byl Julián Delgado. Zmíněný časopis vycházel každý týden, zabýval se aktuálními událostmi a mezi ostatními periodiky byl v Argentině jistou inovací. Mafalda se stala stripem tohoto časopisu.¹¹ *Primera plana* byl časopis zaměřený na vzdělané

---

⁸ QUINO, *Toda Mafalda*, Barcelona: Limpergraf, 2009, 7

⁹ Isabela COSSE, „Mafalda: Middle Class, Everyday Life and Politics in Argentina, 1964-1973“, *Hispanic American Historical Review*, vol.94, num. 1, 2014, 35

¹⁰ María Laura SUAREZ, *La representación ...*, op. cit., 15-16

¹¹ Ibid., 16

čtenáře střední třídy. Počet těchto čtenářů se v Argentině neustále zvyšoval díky vzrůstajícímu množství univerzit.¹²

Když Quino zjistil, že časopis *Primera plana* chápe komiksy jako své vlastní, odstoupil od dohody. Díky úspěšnosti komiksu *Mafalda* našla nový domov v novinách *El Mundo* během jednoho týdne.¹³ Tento levicově zaměřený deník patřil mezi jedno z nejčtenějších periodik v Buenos Aires. *Mafalda* zde pravidelně vycházela do prosince roku 1967 a stala se známou ve všech kruzích argentinské společnosti. Ve stejné době se začaly stripy publikovat i v deníku *Córdoba* vycházejícím ve stejnojmenném městě.¹⁴

Publikum novin *El Mundo* bylo různorodější a nepatřili k němu jen vzdělanější intelektuálové a Quino musel své komiksy této skutečnosti přizpůsobit. Také byl nucen zrychlit své pracovní tempo, protože deník *El Mundo* vycházel na rozdíl od časopisu *Primera plana* každý den.¹⁵

V roce 1968 vyšla Quinovi jedna stránka kreslených vtipů v časopise *Siete Días Ilustrados*. Poté tuto stránku nahradil již tolikrát zmíněný komiks *Mafalda*. Do tohoto časopisu však musel Quino odevzdat své příběhy již s dvoutýdenním předstihem, proto musel opět změnit styl své práce a nekreslit komiksy z aktuálního dění.

Roku 1973 Quino přestal kreslit své komiksy pro jakékoliv periodikum. Uvědomil se, že se vyčerpal a své vtipy by už jen opakoval. Věděl, že *Mafalda* už svůj úkol splnila, tak odmítl i taktiku spolupráce s dalšími scénáristy a výtvarníky. Při tvorbě *Mafaldy* se Quino vždy spoléhal jen sám na sebe a nechtěl tuto skutečnost měnit.¹⁶ Stále ale vytvářel příběhy *Mafaldy* pro různorodé kampaně, například pro UNICEF, Červený kříž a mnoho dalších.¹⁷

První sbírka komiksů, vydaná v roce 1966, byla vyprodaná během jednoho dne, v roce 1973 bylo prodáno stovky tisíců kopií a vznikla i televizní adaptace *Mafaldy*.¹⁸

Mafalda ale neupadla v zapomnění ani dnes ve 21. století. Ačkoliv v roce 2014 oslavila své padesáté narozeniny, ve tváři nezestárla a stále se těší velkému počtu čtenářů a obdivovatelů, a to nejen na území Argentiny, ale také ve Španělsku a v mnoha dalších zemích

---

¹² Isabela COSSE, „Mafalda: Middle Class,..., *op. cit.*, 41

¹³ *Ibid.*, 50

¹⁴ QUINO, *Toda Mafalda*, Barcelona: Limpergraf, 2009, 552

¹⁵ Isabela COSSE, „Mafalda: Middle Class,..., *op. cit.*, 51

¹⁶ QUINO, *Toda Mafalda*, Barcelona: Limpergraf, 2009, 533

¹⁷ María Laura SUAREZ, *La representación ...*, *op. cit.*, 16-17

¹⁸ Isabela COSSE, „Mafalda: Middle Class,..., *op. cit.*, 35

po celém světě. Tuto skutečnost mimo jiné dokazují i její oficiální facebookové stránky, které mají přes šest a půl milionu fanoušků.¹⁹

Mafalda je přeložená do mnoha jazyků. V roce 1968 se komiks dočkal svého prvního překladu do italštiny, o pět let později vyšla *Mafalda* ve francouzštině. V osmdesátých letech se mohli nad nápady Mafaldy a jejích kamarádů zasmát a zamyslet čtenáři v Řecku, Nizozemí, Švédsku a Dánsku.²⁰ Českého překladu se zatím nedočkala.

1.3.3 Mafalda jako sociologická studie

Komiks *Mafalda* odráží problémy své doby. Nejenže se v komiksu vyskytují narážky na argentinskou politiku a určitá kritika argentinské střední třídy, Mafalda a její přátelé svými myšlenkami a chováním představují odlišné názory a ideje, odlišný pohled na fungování společnosti. *Mafalda* se stále těší velkému počtu čtenářů, protože myšlenky v komiksu jsou nadčasové.

Quino se ve svých komiksech věnuje sociálním, kulturním a politickým otázkám, řeší mezigenerační vztahy a proměny role ženy v rodině. Na konci 19. století prošla Argentina urbanizací a modernizačním procesem. Počet jejích obyvatelů vzrostl díky imigraci, kterou z velké části tvořili evropští přistěhovalci, vznikla tak velmi silná střední třída.²¹

Komiks *Mafalda* odráží i celosvětové dění. Mafaldu znepokojuje válečný konflikt ve Vietnamu a má strach z vypuknutí jaderné války. Hlavní protagonistka idealisticky doufá, že její generace bude schopná stávající špatně fungující svět změnit k lepšímu a že konečně bude nastolen světový mír.

Je nutné dodat, že celá Latinská Amerika byla v druhé polovině 20. století ovlivněna vítěznou kubánskou revolucí, která byla symbolem „nové éry“. Myšlenky marxismu a leninismu se často objevovaly v debatách mezi intelektuály a univerzitními studenty, jejichž

---

¹⁹ „Mafalda Oficial“ in Facebook, dostupné z <https://www.facebook.com/MafaldaDigital/?fref=ts> [cit. 31. 10. 2016]

²⁰ Azzura MANCINI, Clara MONTELLA, *Le "diverse" Mafalde: originale e traduzione*, Università degli studi di Napoli "L'Orientale", 2014, 3, dostupné z https://www.researchgate.net/publication/270897720_Le_'diverse'_Mafalde_originale_e_traduzione [cit. 5. 11. 2016]

²¹ Isabela COSSE, „Mafalda: Middle Class,..., *op. cit.*, 35

počet v Argentině rapidně vzrostl poté, co se vysokoškolské vzdělání zpřístupnilo i střední vrstvě obyvatelstva.²²

1.4 Analýza překládané části komiksu *Mafalda*

Na následujících řádcích budu podrobněji analyzovat část komiksu *Mafalda*, konkrétně sbírku označovanou jako *Mafalda 1*, obsahující stripy z roku 1965.²³ Z celkového počtu 240 stripů shromážděných v této knize se budu zabývat první polovinou z nich.

1.4.1 Formální stránka komiksu

Nejprve se zaměřím na formální stránku komiksu *Mafalda*. Komiks vycházel vždy v novinách či časopisech.²⁴ Proto jsou obrázky uspořádané do pravidelné mřížky.

...uspořádání komiksu do pravidelné mřížky představuje neutrálnější, bezpříznakovou, historicky starší a původnější podobu stránkové kompozice, která je typická pro komiksy prvně publikované v podobě navazujících stripů či jednotlivých stran...²⁵

Mřížka se v komiksu *Mafalda 1* skládá ze dvou stejně vysokých pruhů.²⁶ Každý pruh je ve větší části případů rozdělen na čtyři jednotlivá obrazová pole neboli panely. Panely mají tvar obdélníku nebo čtverce a jsou odděleny malou mezerou a každý panel je ohraničen linkou.

Já jsem ve své práci přeložila sto dvacet čtyři stripů, třináct stripů je složeno pouze ze tří panelů a deset stripů se skládá z pěti panelů. Dohromady přeloženou část tvoří 493 jednotlivých obrazových polí.

Quino ve svých začátcích věnoval hlavně kreslenému humoru, proto často vyjadřuje děj jen díky gestu či výrazu ve tváři. V komiksu *Mafalda 61* (12,37 %) panelů neobsahuje žádné slovo či symbol, dalších 8 (1,62 %) panelů je doplněno nějakým symbolem, a to otazníkem nebo vykřičníkem. Většina panelů však obsahuje text. V přeložené části je 424

---

²² Benjamín GARCÍA HOLGADO, Andrea VANINA NEYRA, „Politická historie Argentiny 20. století: dlouhé hledání legitimního politického režimu“, in Vendula HINGAROVÁ, Daniel NEMRAVA (eds.), *Argentina napříč obory: současné pohledy*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, 258

²³ QUINO, *Mafalda 1*, Buenos Aires: Talgraf, 1972

²⁴ María Laura SUAREZ, *La representación ...*, op. cit., 16-18

²⁵ Pavel KOŘÍNEK, Martin FORET a Michal JAREŠ, *V panelech a bublinách*, Vimperk: Akropolis, 2015, 174

²⁶ Formát PDF obsahuje dvě stránky pod sebou.

(86,01 %) obrazových polí, kde postavy promlouvají prostřednictvím bublin nebo je okolnost děje vyjádřena za pomoci citoslovce.

Za zmínění stojí skutečnost, že stripy složené z pěti panelů obsahují větší množství obrazových polí bez textu. Naopak ve stripech, které tvoří tři panely, se ve většině případech vyskytuje text. V prvním případě se obrazových polí bez textu vyskytuje 32 %, v případě druhém pouze 10,26 %.²⁷

Quino, začal svou kariéru jako kreslíř vtípů. Své vtipné příběhy ze začátku tvořil bez použití slov.²⁸ Proto si můžeme i v komiksu *Mafalda* všimnout výborné propracovanosti obrázků, které nám napovídají, co si osoby na nich myslí, co cítí, nebo jaké je jejich psychické rozpoložení.

1.4.2 Charakteristika postav

Mafalda žije spolu s rodiči v malém městském bytě v Buenos Aires. Její rodina o malém množství členů představuje stereotyp rodiny, který se v Argentině v 60. letech vyskytoval. Ačkoliv protagonistka komiksu nosí nejrůznější šaty a její vlasy zdobí mašle, má spíše chlapeckou osobnost a rysy.²⁹ V jednom ze stripů si tatínek Mafaldy povzdychne: „Ta Mafalda je samý kluk! Potřebovala by také nějaké kamarádky!“³⁰

Hlavní hrdinka chodí ještě do školky, ale její starosti a trápení jsou vlastní spíše dospělému člověku. Má nekonečný zásobník otázek, které pokládá své mamince nebo jde rovnou za tatínkem. Ani jeden ovšem nedokáže uspokojivě zodpovědět na její zvědavé otázky. Mafaldiny jízlivé komentáře odráží sociální a politický neklid doby. Mafalda se bouří proti špatné politické a společenské situaci, ráda by tuto situaci zlepšila, avšak její idealistické myšlenky zůstávají vždy jenom myšlenkami. Doufá, že její generace konečně přinese změnu k lepšímu a konečně začne ve světě vládnout mír. „Až bude velká“ bude studovat vysokou školu a stane se tlumočnicí v *Organizaci spojených národů*.

Kromě porušování lidských práv a války má Mafalda odpor k polévce, která v ní často vyvolává politické asociace: „Jaký klid by vládnul ve světě, kdyby Marx nebyl jedl polívku!“³¹ „Polévka je pro dětství to, co je komunismus pro demokracii!“³²

---

²⁷ Vlastní průzkum, výsledky jsou zaokrouhleny na dvě desetinná čísla.

²⁸ „Quino“ in Biografie, dostupné z <http://www.quino.com.ar/biografia/>, [cit. 31. 10. 2016]

²⁹ Isabela COSSE, „Mafalda: Middle Class,...“, *op. cit.*, 43

³⁰ QUINO, *Mafalda 1*, Buenos Aires: Talgraf, 1972, strip 49

³¹ *Ibid.*, strip 28

³² *Ibid.*, strip 203

Maminka zobrazuje ideální ženu v očích argentinské společnosti. Model ženy v domácnosti byl v první polovině 20. století podporován ideologií, politikou i církví. V šedesátých letech se začal na roli ženy ve společnosti měnit názor. Počet mladých pracujících žen začal stoupat. Tyto změny jsou výborně zachyceny v komiksech. Mafalda je zastánkyní novodobého modelu ženy, sama chce studovat vysokou školu a být aktivní ve společenském životě i v politice. Své matce často vyčítá zanechání univerzitních studií kvůli založení rodiny, tento počín nedokáže pochopit.³³

Tatínek představuje novodobého živitele rodiny. Jeho život se odehrává mezi prací a domovem. Práce pojišťovacího agenta je vyčerpávající, proto se doma uzavírá před reálným světem a svůj volný čas věnuje péči o rostliny. Kvůli společenské neangažovanosti často nezná na zvědavé otázky své dcery odpovědi.

Argentinská společnost, která se od 50. let začala zabývat vztahy v rodině, také nabízela nový model otcovství, který se vyznačuje láskyplným a méně formálním vztahem mezi otcem a dítětem.³⁴ Tatínek se snaží tyto trendy následovat, avšak při aplikaci moderních výchovných metod se většinou potýká s neúspěchem.

Felipe se v komiksu prvně objevil 19. ledna 1965, čtyři měsíce poté, co komiks začal pravidelně vycházet v týdeníku *Primera Plana*. Do té doby v komiksu vystupovala jen Mafalda a její rodiče. Ve vytvoření této postavy se Quino inspiroval ve svém příteli. Jorge Timossi byl argentinským novinářem a Felipe po něm zdědil „dva roztomilé králíčí zoubky“, jak říká sám autor komiksu. Jeho vnitřní charakteristika je shodná s povahou samotného autora komiksu. Felipe je stydlivý, nejistý, nerozhodný, roztržitý, líný, často s hlavou v oblacích, ke svým kamarádům se ale vždy chová mile.³⁵ Stejně jako Quino má velmi rád stolní hry, hlavně šachy, tato hra se často objevuje i v komiksu. Školu a všechny povinnosti s ní spojené opravdu nemá rád a často musí překonávat svoji lenost, aby si udělal domácí úkoly.³⁶ Rád čte dobrodružné komiksy. Jeho gramotnosti využívá jeho nejlepší kamarádka Mafalda k tomu, aby jí poznamenával „věci co musí ve svém životě udělat.“³⁷

Manolito, další kamarád Mafaldy, spatřil světlo světa 29. března 1965, dva týdny poté, co komiks začal pravidelně vycházet v deníku *El Mundo* a potřeboval obohatit o nové

---

³³ Isabela COSSE, „Mafalda: Middle Class, ..., *op. cit.*, 45

³⁴ *Ibid.*, 45-46

³⁵ QUINO, *Toda Mafalda*, Barcelona: Limpergraf, 2009, 538

³⁶ María Laura SUAREZ, *La representación ..., op. cit.*, 13

³⁷ QUINO, *Mafalda I*, Buenos Aires: Talgraf, 1972, strip 124

charaktery.³⁸ Je to duší i tělem malý kapitalista a nepříliš inteligentní hrubý materialista. V tatínkově obchodě, kde často pomáhá, se naučil všechno přepočítávat na peníze a milovat je.

Susanita se v komiksu objevila o dva měsíce později než Manolito.³⁹ Je pravým opakem ambiciózní Mafaldy, představuje tradiční model ženy. Susanita má jasnou představu o svém budoucím životě. „Nejdřív ze mě bude paní. No a pak budu mít dětičky...No a potom si koupím strááášně velký dům a taky moc krásné auto a potom šperky a pak budu mít vnoučky.“⁴⁰ Snem Susanity je tedy najít bohatého muže, mít hodně dětí a být ženou v domácnosti. O aktuální dění se nezajímá, což Mafalda vůbec nedokáže pochopit.

1.4.3 Jazyková analýza

Komiks *Mafalda* je napsán jednoduchou, dobře srozumitelnou španělštinou, která se běžně používá v každodenní konverzaci. Dialogy mezi postavami neobsahují těžká slovní spojení nebo dlouhá souvětí.

Mluvená i psaná forma španělštiny v Argentině má několik odlišností od španělštiny evropské. Tyto odlišnosti jsou způsobeny velkou vlnou imigrantů z Evropy, ale i jiných světadílů.

Rozdílnosti v psané formě se objevují i v komiksu *Mafalda*. *Voseo* je typickým jevem argentinské španělštiny. Původně zájmeno *vos* označovalo 2. osobu plurálu, dnes se jeho funkce posunula a používá se pro 2. osobu singuláru. *Voseo* se používá v nominativu se slovesem v přítomném čase, v předložkovém dativu, ve spojení s dalšími předložkami a v rozkazovacím způsobu, kde odpadají nepravidelnosti u nepravidelných sloves.⁴¹ Uvádím několik příkladů z komiksu *Mafalda*.

¿A Vos te parece bien que la gente deje el país para trabajar en el extranjero?

¿Vos crees?

¿Porqué no le decís vos?

Podés estar tranquila.

Vos que sos grande, mamá, decime.

¡Andá y hacé la prueba entonces!⁴²

³⁸ QUINO, *Toda Mafalda*, Barcelona: Limpergraf, 2009, 552

³⁹ María Laura SUAREZ, *La representación ...*, op. cit., 22

⁴⁰ QUINO, *Mafalda 1*, Buenos Aires: Talgraf, 1972, strip 113

⁴¹ Jiří ČERNÝ, „Španělština v Argentině“, in Vendula HINGAROVÁ, Daniel NEMRAVA (eds.), *Argentina napříč obory: současné pohledy*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, 71-75

⁴² QUINO, *Mafalda 1*, Buenos Aires: Talgraf, 1972, stripy: 4, 5, 12, 13, 37, 40

Stejně jako ve všech španělsky mluvících zemích Jižní Ameriky, se ani v Argentině nepoužívá zájmeno *vosotros* pro 2. osobu plurálu. Je nahrazeno zájmenem *Ustedes* ve spojení se slovesem ve 3. osobě plurálu.⁴³

Hlavní protagonistka komiksu užívá hovorových výrazů a spojení stejně jako každé malé dítě (opa, lío, estamos fritos, qué demonios, despachurrado). Často se ale v její mluvě vyskytují výrazy, které patří do slovní zásoby dospělého člověka (progreso, emplear recursos, sector de la democracia).

1.5 Obecná teorie překladu

Kniha České teorie překladu zmiňuje tři praktické požadavky na překladatelské techniky. Prvním požadavkem je porozumění původnímu dílu. Překladatel musí porozumět originálu nejen tematicky, ale i slohově, musí být pozorný k tomu, co chce autor dílem říci a musí si všimnout odkazů autora, které se v díle ukrývají.⁴⁴ Překladatel by měl pochopit náladové ladění díla a také autorův ideový záměr. K tomuto pochopení originálního díla mu pomůže znalost reálií prostředí, ze kterého překládá.⁴⁵

Další úkol překladatele spočívá v překonání odlišnosti dvojí jazykové struktury, překladatel musí mít dobré vyjadřovací schopnosti a velkou slovní zásobu nejen v jazyku, kterým je napsáno originální dílo, ale hlavně v jazyku cílovém.⁴⁶ Každý překlad se snaží být interpretací předlohy, proto se překladatel musí vyvarovat subjektivním zásahům do díla.⁴⁷ Takové zásahy mohou vytvořit odlišné dílo od originálu. Správný překlad by měl působit na své čtenáře stejně jako dílo originální, vyvolávat stejné reakce.⁴⁸

Poslední požadavek, který Jiří Levý zmiňuje, se týká slohové stavby původního díla v jazyku překladu, překladatel by se měl vyvarovat mechanickému překládání, neměl by tedy překládat větu za větou.⁴⁹ Překlad díla by měl působit zcela přirozeně.⁵⁰

Knittlová uvádí čtyři odlišné druhy překladu. První dva, které uvedu, jsou orientované spíše na formu překládaného textu. V těchto příkladech se překladatel snaží o co největší

---

⁴³ Jiří ČERNÝ, „Španělština v Argentině“ ..., *op. cit.*, 75-76

⁴⁴ Jiří LEVÝ, *České teorie překladu (2)*, Praha: Ivo Železný, 1996, 235-237

⁴⁵ Jiří LEVÝ, *Umění překladu*, Praha: Ivo Železný, 1998, 54-56

⁴⁶ Jiří LEVÝ, *České teorie překladu (2)*, Praha: Ivo Železný, 1996, 235-237

⁴⁷ Jiří LEVÝ, *Umění překladu*, Praha: Ivo Železný, 1998, 61-62

⁴⁸ Dagmar KNITTLOVÁ a kolektiv, *Překlad a překládání*, Olomouc: Grafia Nova, 2010, 14

⁴⁹ Jiří LEVÝ, *České teorie překladu (2)*, Praha: Ivo Železný, 1996, 235-237

⁵⁰ Dagmar KNITTLOVÁ a kolektiv, *Překlad a překládání*, Olomouc: Grafia Nova, 2010, 14

možnou shodu formy obsahu výchozího a cílového textu. Překlady orientované na význam se snaží o dosažení totožného účinku na čtenáře překládaného díla.

Interlineární překlad se při běžném překládání nepoužívá, slouží spíše pro metajazykové účely. Sleduje gramatický systém jazyka originálního díla, čímž zachová specifickou lingvistickou informaci. Tento překlad může fungovat při překladu dvou velmi blízkce příbuzných jazyků.⁵¹ Já při svém překladu tento typ překladu nepoužívám, protože gramatické systémy španělského a českého jazyka jsou odlišné. Doslovný překlad převádí lexikální jednotky bez ohledu na jejich kontextové zapojení, proto zní doslovné překlady nepřirozeně, ačkoliv dodržují gramatický systém cílového jazyka. Opačným extrém výše uvedených překladů je překlad volný. V tomto případě se překladatel až příliš oddaluje od originálního textu. Kvůli volnému překladu informací se může změnit obsah díla, proto je tento druh překladu neakceptovatelný. Překlad, jehož cílem je, aby přeložené dílo působilo přirozeně jako originální, se nazývá překlad komunikativní. Respektuje se hlavně při překládání konvenčních formulí jako jsou přání a pozdravy, dále pak při překladu pořekadel, přísloví a idiomů. Většina přeložených textů ale obsahuje jakousi směs výše zmíněných druhů překladu.⁵² Při překládání komiksu *Mafalda* se chci držet cílů komunikativního překladu.

---

⁵¹ Dagmar KNITTLOVÁ a kolektiv, *Překlad a překládání*, Olomouc: Grafia Nova, 2010, 16

⁵² Ibid. 17

1.6 Komiks a problematika jeho překladu

Nejprve je třeba zmínit fakt, že teorií překladu komiksu se moc translatologů nezabývá. Komiks byl po dlouhou dobu teoretiky opomíjen, protože se chápal jako lehký a pokleslý žánr. Studie o překladu „devátého umění“ se začaly objevovat až v sedmdesátých letech. Tyto studie se zpravidla zaměřují na specifické problémy, které souvisí s překladem komiksu. Nejčastěji se v nich řeší překlad slovních hříček, citoslovcí, zvukomalebných slov a také diskutují kulturní problémy, kterým se překladatel komiksu, stejně jako překladatel krásné literatury, při své práci jistě nevyhne. Významným specifikem je také úzké propojení verbální složky se složkou vizuální.

Překlad komiksu má mnoho podobností s překladem krásné literatury, přesto ale překladatel tohoto populárního žánru čelí nástrahám, které jsou pro něj typické. Následující stránky věnuji těm nejvíce frekventovaným překladatelským problémům v komiksu. Tyto problémy rozčlením na lingvistické, technické a kulturní. Je třeba upozornit, že všechny tyto složky se prostupují a doplňují.⁵³

1.6.1 Lingvistické problémy

Při překladu komiksu se lingvistické problémy nejčastěji vyskytují u překladu slovních hříček a idiomů, které po převodu do cílového jazyka často nefungují nebo ztrácí původní vtip či hravost. Překladatel se potýká také s problémy při překladu zvukomalebných slov, kterých se v komiksu vyskytuje poměrně velké množství. Tato kapitola se krátce zabývá i překladem titulu a překladem hovorových a expresivních výrazů.

1.6.1.1 Překlad titulu

Titul a vzhled každé knihy je velmi důležitou složkou v knižním marketingu, jejíž cílem je přitáhnout čtenářovu pozornost. Překlad titulu má několik základních pravidel. Titul by měl zachovat svou výraznost, měl by „se řídit formálními principy vlastními cílovému jazykovému materiálu a s nimi spojenými tvarovými konvencemi...“⁵⁴ I při překladu titulu by měl překladatel ctít vztah textové a obrazové složky. Samotný název díla totiž může být součástí uměleckého vyjádření autora. Pokud je titul natolik začleněn do celkové vizuální

---

⁵³ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny*, Praha 2013, diplomová práce na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, ústav translatologie, vedoucí diplomové práce PhDr. Jovanka Šotolová, 9-12

⁵⁴ *Ibid.*, 28

stránky a není možné jej vyjmout, lze přeložený titul napsat do poznámky pod čarou, nebo problém vyřešit vložení podtitulu, který ovšem může narušovat celkovou kompozici stránky.⁵⁵

1.6.1.2 Slovní hříčky

Slovní hříčky najdeme už na sumerských hliněných tabulkách. Často se s nimi setkáváme u Homéra, Aristofana, Plauta, Lukiana, Petronia, Cicerona, Boccaccia, Rabelaise, Shakespeara, Molièra, Goldoniho, Puškina, Gogola, kteří brali ohled nejen na informativní, ale také na estetickou – a samozřejmě i zvukovou – stránku a funkci slova.⁵⁶

Komiks se řadí do zábavné literatury a tomu odpovídá i používání jazyku v komiksu. Jazyk komiksu se tedy vyznačuje svou hravostí, které se dosahuje právě pomocí slovních hříček, dvojsmyslů, vtipů, používání slangu a hovorových výrazů. Překlad těchto prvků je často pro překladatele velmi náročný a vyžaduje dobrou znalost jazyka překládaného, a hlavně jazyka cílového.⁵⁷

Překlad slovních hříček je pro překladatele těžkým úkolem. Vyžadují velmi náročnou tvorbu v jazyce. Slovní hříčka je hra se slovy založená na jejich zvukové podobnosti.⁵⁸ Je tím vtipnější, účinnější a údernější, čím jsou souzvučná slova, homonyma nebo jejich kombinace významově vzdálenější.⁵⁹ Překladatel tedy musí slovní hříčku přeložit tak, aby byla stejně zvukomalebná jako v jazyce výchozím, ale také nesmí zapomenout na dvojsmysl slovních hříček. Překladatelské potíže se ale nevyskytují jen v oblasti překladu slovních hříček a zvukomalebných spojení. Původní literární dílo často pochází ze zcela jiného kulturního prostředí, takže je téměř nemožné, aby čtenáři přeloženého díla dosáhli stejného dojmu jako čtenáři originálu.⁶⁰

Kvůli již zmiňovanému vztahu textu a obrazu v komiksu musí překladatel překládat slovní hříčku tak, aby odpovídala tomu, co čtenář vidí na obrázcích. V komiksu se vyskytují

---

⁵⁵ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 29

⁵⁶ Blahoslav HEČKO, *Dobrodružství překladu*, Praha: Ivo Železný, 2000, 18

⁵⁷ Carmen VALERO GARCÉS, „La traducción del cómic: retos, estrategias y resultados“, *TRANS Revista de traductología*, N°4, 2000, 79, dostupné z http://www.trans.uma.es/pdf/Trans_4/t4_75-88_CGarces.pdf [cit. 20. 5. 2016]

⁵⁸ Blahoslav HEČKO, *Dobrodružství překladu*, Praha: Ivo Železný, 2000, 23

⁵⁹ *Ibid.*, 27

⁶⁰ Jiří LEVÝ, *České teorie překladu (2)*, Praha: Ivo Železný, 1996, 233

hlavně kratší typy slovních hříček. Často tvoří základy, na nichž je vystavena vtipnost a hravost textu. Slovní hříčky se překládají bez zbytečných parafrází, aby nedošlo ke ztrátě vtipu.⁶¹

Při překladu slovních hříček je třeba si uvědomit, zda má větší význam její forma nebo obsah. Pokud je ve výchozím textu důležitější forma slovní hříčky, tedy její vtipnost, měl by ji překladatel přeložit doslovněji, aby zněla vtipně i v cílovém jazyce. V druhém případě, kdy je důležitější obsah, může být slovní hříčka přeložena volněji, ačkoliv tím ztratí svou vtipnost. Potom je vhodné vykompenzovat ztrátu humoru na jiném místě, aby se zachovalo hravé vyznění díla.⁶²

1.6.1.3 Hovorové a expresivní výrazy

Komiksové bubliny nahrazují uvozovku a z toho vyplývá, že se komiks, podobně jako divadelní hra či seriál, skládá z dialogů jednotlivých postav. Proto jsou hovorové a expresivní výrazy v komiksu velmi běžně používány a lze je přeložit i do jazyka cílového. Pokud v něm příslušné hovorové slovo neexistuje, můžeme ho přeložit formálně, avšak je třeba toto místo někde vykompenzovat.⁶³ Hovorový jazyk se mění, proto je potřeba překládat zastaralé výrazy aktuálními, aby si komiks zachoval svou hravost a jeho četba byla zábavná.⁶⁴

1.6.1.4 Onomatopeia

Zvukomalebná slova se v komiksu objevují velice často a jsou jedním z nejvíce diskutovaných aspektů týkajících se jeho překladu. Onomatopeia jsou v komiksu velmi častým jazykovým prostředkem, protože dokáží nést v několika písmenech „výrazné množství expresivity“.⁶⁵ Objevují se v bublinách, mimo ně a mohou být zvýrazněny podtržením, které vyjadřuje pohyb.⁶⁶ Mohou se ale vyskytovat i jako integrální součást obrázku. Pokud je nad technické možnosti vyjmout text z obrázku a dosadit za něj překlad,

---

⁶¹ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 39

⁶² Miguel Angel CAMPOS PARADILLOS, „Las Dificultades de Traducir el Humor: Astérix le Gaulois – Asterix the Gaul – Asterix el Galo“, *BABEL – AFIAL, 1/Invierno, 1992*1992, 111, dostupné z <http://babelafial.webs.uvigo.es/pdf/01/art07.pdf> [cit. 15. 11. 2016]

⁶³ Alena ZAORALOVÁ, *Komiks a problematika jeho překladu v aplikaci na komiks Maus I. ... op. cit.*, 24

⁶⁴ Carmen VALERO GARCÉS, „La traducción del cómic ... op. cit.“, 79

⁶⁵ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 31

⁶⁶ Domínguez y Alonso ALFONSO CARLOS, *El cómic*, dostupné z <http://www.scribd.com/doc/30084276/EL-COMIC-DEFINITIVO> [cit. 10. 10. 2016]

může výraz zůstat v originálním jazyku. Pro čtenáře to nepředstavuje velkou překážku. Tímto způsobem se řešily jazykové problémy, týkající se těchto výrazů, hlavně v minulém století.⁶⁷

Autoři komiksů často vymýšlejí zcela nové výrazy a tím se škála této skupiny slov neustále zvětšuje.⁶⁸

Carmen Galero Garcés ve své práci uvádí tři možná řešení, jak onomatopeia přeložit: najít ekvivalent v cílovém jazyce, přizpůsobit pravopis nebo zachovat slovo v původní formě. Řešení je třeba vybrat podle toho, jak se daná onomatopeia v cílovém jazyce užívají. Pokud se „slyší“ stejně v jazyce výchozím i cílovém je vhodné výraz jen přizpůsobit pravopisu či ho nechat v originální formě. Když se hledaný výraz „slyší“ zcela odlišně musí překladatel najít ekvivalent.⁶⁹

1.6.1.5 Idiomy

Při překladu ustálených slovních spojení a obrazných vyjádření se překladatel musí potýkat s velkým množstvím problémů. Jedním z nich je skutečnost, že se tato slovní spojení často pojí s určitým jazykem, kulturou a je ovlivněn domácími reáliemi země.⁷⁰ Idiomatika se vyskytuje na všech rovinách jazyka. Zahrnuje jevy jako jsou přísloví, přirovnání a kolokace.⁷¹ Některá slovní spojení si odpovídají v obou jazycích („Estar en el séptimo cielo“ – „Být v sedmém nebi“), další jsou odlišné („estar hecho unas pascuas“ – „být šťastný jako blecha“) a do poslední skupiny patří spojení, která v jednom z jazyků zcela chybí.

Úkolem překladatele je rozpoznat ve výchozím textu idiomy a metafory a přeložit je odpovídajícím způsobem. V každém případě by se měl vyvarovat doslovného překladu, pokud idiomatický výraz v cílovém jazyce zcela chybí, měl by ho přeložit alespoň obrazným vyjádřením či přirovnáním, aby si jazykové roviny obou textů odpovídaly.

V komiksu je obtížnost překladu idiomů ještě znásobena, neboť autoři s oblibou využívají obraznosti těchto výrazů k propojení jazykové a výtvarné stránky díla. Velmi často se s tímto

---

⁶⁷ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 31

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Carmen VALERO GARCÉS, „La traducción del cómic... op. cit.“, 83-84

⁷⁰ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 34

⁷¹ František ČERMÁK, *Jazyk a jazykověda*, Praha: Karolinum, 2007, 189

jevem setkáme zejména v humoristickém žánru, neboť kontrast zažitého slovního spojení a jeho „doslovné“ ilustrace produkuje komický efekt.⁷²

Proto se překlad idiomů dá považovat, stejně jako slovní hříčky, za skutečný překladatelský oříšek. Při překladu humoristických komiksů je nejdůležitější zachovat komiksu jeho vtipnost. Proto si překladatel může dovolit přeložit výraz velmi volně, vytvořit zcela nový vtip, který samozřejmě musí odpovídat obrazovému materiálu a respektuje konečné vyznění příběhu.⁷³

1.6.2 Technické problémy

Při překladu komiksu se překladatel setká s dvěma hlavními technickými problémy. Tím prvním jsou komiksové bubliny, díky kterým postavy v komiksu promlouvají. Druhým technickým problémem, kterým se zabývá hlavně grafik, je stylizace písma.

Znovu zopakují již zmíněný vzájemný vztah mezi textem a obrázkem, kdy překladatel může zasáhnout pouze do textu, do obrázku nikoliv.⁷⁴ Jeden z důvodů, proč se do obrázku nesmí zasáhnout, komentuje Janiš na příkladu z praxe.

(...) **Eddie Campbell** to doprovodil roztomilou kresbičkou snítky padající na velbloudův hrb. Angličanovi okamžitě dojde, že to je ilustrace přísloví „poslední stéblo, které velbloudovi zlomilo hřbet“ – v češtině by tedy na stejném místě musela být padající kapka, jíž pohár přeteče. Chce to jen maličkost: najít kreslíře, který dokáže napodobit ilustraci Eddieho Campbella tak, aby nebylo nic poznat. Jak vidno, nenašli jsme ho.⁷⁵

Nakladatel si nemůže dovolit zasáhnout ani do velikosti bubliny,⁷⁶ protože i ta se dá považovat za umělecký záměr autora. Připouští se menší změny uvnitř bubliny, kterým se překladatel nevyhne, k nim se vyjadřuje následující podkapitola.

1.6.2.1 Dialogové bubliny

Dialogové bubliny jsou příznačné právě pro tento dlouhou dobu opomíjený žánr. Děj komiksu se odehrává ve zmíněných bublinách, je však nutno dodat, že existují i komiksy, ve

---

⁷² Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 35

⁷³ Ibid.

⁷⁴ Carmen VALERO GARCÉS, „La traducción del cómic... op. cit.”, 77

⁷⁵ Viktor JANIŠ, *Překladatelské peklo* (rozhovor), dostupné z <http://www.iliteratura.cz/Clanek/15299/janis-viktor-o-komiksu-a-jeho-prekladani> [cit. 8. 11. 2016]

⁷⁶ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 15

kterých se bubliny nevyskytují.⁷⁷ Bubliny zastávají funkci prostředníka mezi obrázkem a textem.⁷⁸ Právě tyto bubliny odlišují překlad komiksu od překladu jiných textů. Každá bublina vymezuje přesný prostor pro text. Překlad by měl mít v ideálním případě stejný počet písmen, která zabírají stejně velký prostor jako text původní.⁷⁹ Proto je třeba brát ohled i na délku synonym a vybírat ta, která obsahují alespoň podobné množství písmen jako text originálu. A vyvarovat se používání slov s nulovým významem, pokud se nevyskytují v díle originálním.⁸⁰ Mezi slovy by se neměly objevovat velké mezery, ale překladatel by se měl vyvarovat i zhuštěného textu.⁸¹

Janiš se v rozhovoru vyjadřuje ke specifikům komiksu, konkrétně k omezenému prostoru následovně.

Nu, každého asi napadne, že se komiksový překladatel musí „trefit“ do bubliny – tedy musí se snažit o maximálně pregnantní vyjádření...U komiksového textu se (...) vždycky může trochu zmenšit písmo repliky, může se ubrat něco v prokladu mezi řádky (...) na druhou stranu toho prostoru není nikdy dost, abych mohl vsunout větu a dovysvětlit tak realii, která v Čechách není úplně běžná.⁸²

Protože stavu ideálního je velmi těžké dosáhnout, může překladatel změnit velikost písma, přidat či vymazat interpunkční znaménka, vynechat mezi slovy více prostoru, odstranit nebo naopak přidat text.⁸³ Jedná se o případy, kdy je kladena velká důležitost na obsah a nelze jej vyjádřit kratším způsobem. Avšak k tomuto řešení by mělo docházet jen výjimečně, překladatel musí do originálu zasahovat jen velmi šetrně, aby byl zachován umělecký záměr autora a nebyla narušena umělecká kompozice díla.⁸⁴ Je nutné si uvědomit, že na rozdíl do překladu jiných žánrů, samotná velikost a zhuštění písma v komiksu je nositelem významu. Tomu se ale podrobněji věnuji v následující podkapitole.

---

⁷⁷ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 29

⁷⁸ Pavlína FERÍKOVÁ, *Mafalda, relaciones entre imagen y palabra (Análisis del discurso del cómic)*, Brno, 2010, bakalářská práce na Filozofické fakultě Masarykovy Univerzity, ústav románských jazyků a literatur, vedoucí bakalářské práce Mgr. Monika Strmisková, 25

⁷⁹ Carmen VALERO GARCÉS, „La traducción del cómic ... op. cit., 77

⁸⁰ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 15

⁸¹ *Ibid.*, 14

⁸² Viktor JANIŠ, *Překladatelské peklo* (rozhovor), dostupné z <http://www.iliteratura.cz/Clanek/15299/janis-viktor-o-komiksu-a-jeho-prekladani> [cit. 8. 11. 2016]

⁸³ Carmen VALERO GARCÉS, „La traducción del cómic ... op. cit., 83

⁸⁴ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 14

1.6.2.2 Grafická stránka překladu

V překladu komiksu se klade velká zodpovědnost na grafika, který musí přeložený text přizpůsobit co nejvíce podobě originálu. Grafický styl a typografie by si měly být podobné v co největší možné míře. Protože právě vizuální stránka slov v komiksu jim dodává „tón a zvuk.“

Poznámka, že každý jazyk má odlišný slovosled, by snad někomu mohla přijít zbytečná. Avšak při překladu komiksu je zapotřebí jí věnovat zvláštní pozornost, protože se viditelně promítne v grafickém uspořádání. Překladatel musí být v kontaktu s grafikem a upozornit ho na nástrahy, jež může klást již zmíněný slovosled, aby nedošlo k desinterpretaci zvýrazněním nepožadované části výpovědi.⁸⁵

Grafikům při jejich práci značně pomáhají moderní technologie. Proto se současná díla velmi podobají dílům originálním. Na rozdíl od dob, kdy se písmo vypisovalo ručně a záleželo hlavně na zručnosti výtvarníka.⁸⁶

1.6.3 Kulturní problémy

Svá kulturní specifika, stejně jako ostatní literární žánry, obsahuje i komiks. Jejich překlad je v mnohých případech velmi obtížný. Jak jsme již zmínili, překladatel je omezen prostorem bubliny a přeložený text musí korespondovat s obrazem.⁸⁷ V komiksu se totiž kulturní odlišnosti nevyskytují jen v textu, ale i na obrázcích.⁸⁸

Při překladu humoru by se kulturní a historické odkazy v komiksu měly zjednodušit natolik, aby jim čtenář rozuměl. Tímto způsobem však dochází jak k velké ztrátě vtipné složky, tak k ochuzení díla o historická fakta. Překladatel by měl ztrátu humoru nahradit přidáním vlastního humoru, který bude srozumitelný čtenáři výsledné práce.⁸⁹

Politické vtipy, které se v *Mafaldě* poměrně často vyskytují, se vážou na určitou dobu a určitou zemi, v mé práci se jedná o Argentinu v roce 1965. Jak jsem již zmínila v kapitole obecné teorie překladu, cílový text by měl působit na čtenáře přirozeně a měl by v něm

---

⁸⁵ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 13

⁸⁶ Klaus KAINDL, *Comics in Translation. In Handbook of Translation Studies*, Philadelphia: John Benjamins B.V., 2010, 37

⁸⁷ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 19

⁸⁸ Carmen VALERO GARCÉS, „La tradución del cómic ... op. cit., 80

⁸⁹ Miguel Angel CAMPOS PARADILLOS, „Las Dificultades de Traducir el Humor ...op. cit., 105

vyvolávat stejné reakce. Při překladu humoru by čtenářovou reakcí měl být výbuch smíchu, nebo alespoň úsměv.⁹⁰

1.6.3.1 Strategie při překladu kulturních specifík

Existují dvě strategie, které překlad kulturních specifík řeší. První z nich, exotizace, se snaží, aby přeložené dílo odpovídalo co nejvíce dílu originálnímu. Je považována za „nejvhodnější pro zachování všech uměleckých kvalit díla“.⁹¹ Naturalizační strategie přibližuje překlad cílovému jazyku a kultuře.⁹² Překladatel by si měl pro svou práci vybrat jednu ze dvou strategií a té se pak držet v celém díle. Při výběru si musí uvědomit, jaký druh komiksu překládá a pro jaké čtenáře je určen.⁹³

Jan Pedersen se věnuje překladu kulturních specifík v titulcích. Ačkoliv se mezi překladem titulků a překladem komiksu vyskytuje mnoho odlišností, závěry Pedersonovy práce se dají aplikovat i na jiné překlady.⁹⁴

Následující tabulka nám ukazuje, jak lze postupovat po zvolení jedné ze strategií. *SL oriented* (Source Language oriented) je strategií exotizační a *TL oriented* (Target Language oriented) popisuje strategii naturalizační. Na následujících stránkách vysvětlím význam některých pojmů, které se v tabulce nacházejí a které jsou pro můj překlad důležité.

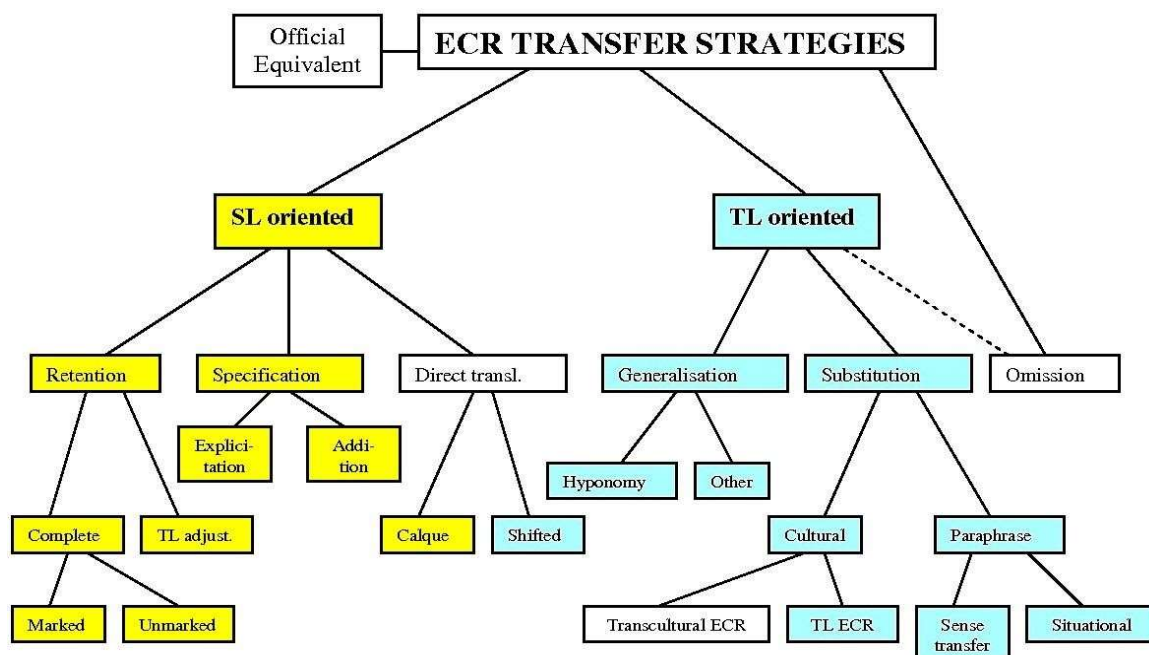
⁹⁰ Miguel Angel CAMPOS PARADILLOS, „Las Dificultades de Traducir el Humor...*op. cit.*, 104

⁹¹ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 22

⁹² Jan PEDERSEN, „How is Culture Rendered in Subtitles“ in *MuTra 2005 – Challenges of Multidimensional Translation: Conference Proceedings Saarbrücken 2-6 May, 2005*, 3, dostupné z http://www.euroconferences.info/proceedings/2005_Proceedings/2005_Pedersen_Jan.pdf [cit. 3. 6. 2016]

⁹³ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 22

⁹⁴ Jan PEDERSEN, „How is Culture Rendered in Subtitles“... *op. cit.*, 3

Taxonomy of ECR transfer strategies⁹⁵

1.6.3.2 Exotizace

Exotizační strategie by se měla volit při překladu komiksů dokumentárních, životopisných, nebo komiksů reflektujících problémy doby. Díky exotizaci odráží přeložené komiksy společenskou situaci a prostředí doby, kterou autor popisuje. Tuto strategii je vhodné použít pro dospělé publikum, které má větší vědomosti o globalizovaném světě. Vlastní jména v komiksech pro dospělé je vhodné nechat v původním tvaru nebo se mohou přizpůsobit cílovému jazyku transkripcí.⁹⁶ Při překladu se nesmí opomíjet ani propojení textu a obrazu. Pokud je na obrázku zobrazena nějaká kulturní reference, je třeba využít exotizační strategii, ačkoliv v některých případech je přípustné použít strategii naturalizační.⁹⁷

Retention (zachování) volí překladatel, který se drží při své práci exotizační strategie. Překladatel pouze přejme specifický prvek originálu a použije ho i v cílovém jazyku, tím se zachová plynulost četby. *Complete retention* překladatel zvolil, pokud přeložené slovo neprošlo žádnou změnou (například pravopisnou úpravou, která by výraz přiblížila cílovému jazyku).⁹⁸ Takto (ne)přeložený výraz může být v textu graficky označen kurzívou či uvozovkami (*marked*). Tento postup ale není vhodný pro překlad komiksu, protože v tomto

⁹⁵ Jan PEDERSEN, „How is Culture Rendered in Subtitles“ ... *op. cit.*, 4

⁹⁶ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 24

⁹⁷ *Ibid.*, 25

⁹⁸ Jan PEDERSEN, „How is Culture Rendered in Subtitles“ ... *op. cit.*, 4

žánru má svou funkci i samotná typografie písma. Postup *unmarked*, kdy se výraz objevuje zcela beze změn, lze použít i v komiksu.⁹⁹ *TL adjust* se vyznačuje malou úpravou původního výrazu, kdy překladatel přizpůsobí dané slovo transkripci cílového jazyka nebo vynechá člen.¹⁰⁰

Specification (specifikace) se vyznačuje přidáním informace, která čtenáři pomůže pochopit význam slova. Pedersen zmiňuje příklad ze švédských titulků k filmu *The Office*. *Ian Botnam* se v titulcích objeví jak *Cricketspelaren Ian Botnam*. Slovo *cricketspelaren* (hráč kriketu) nenásilně vysvětluje, kdo je Ian Botnam.¹⁰¹

Direct translation (přímý překlad) slovo přeloží do cílového jazyka. V případě *calque* může znít výraz exoticky¹⁰² („put flower: hrnková květina“), některá slova přeložená touto taktikou se běžně vyskytují v našem slovníku (skyscraper: mrakodrap).¹⁰³

1.6.3.3 Naturalizace

Tato strategie se může použít při překladu komiksů dobrodružných a sci-fi. Také se doporučuje při překladu humoristických komiksů, kde je kladena největší důležitost na zachování vtipu, ačkoli se z díla ztratí jeho kulturní zakotvení.¹⁰⁴ Naopak od exotizace je naturalizační strategie vhodná při překladu dětských komiksů, kdy se například jména protagonistů mohou počestit.¹⁰⁵ Pokud lze vyobrazenu narážku volně adaptovat cílové kultuře, může si to překladatel dovolit, zejména při překladu humoristických komiksů.

Generalization (zobecnění) nahrazuje specifického prvku výrazem všeobecným, nejčastěji hyperonymem. Například určité jméno kavárny, se nahradí hyperonymem „kavárna“. *Addition* často používá k vysvětlení právě hyperonymum. Postup *addition* tedy vzniká spojením postupů *generalization* a *retention*.

Substitution (nahrazení) nahradí prvek výchozí kultury prvkem kultury cílové.¹⁰⁶ Je nutno si ale uvědomit, že ani tento postup není v komiksu postupem nejvhodnějším, pokud se tato kulturní specifičnost promítá i do obrazového materiálu.

---

⁹⁹ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 26

¹⁰⁰ Jan PEDERSEN, „How is Culture Rendered in Subtitles“... *op. cit.*, 4

¹⁰¹ *Ibid.*, 4-5

¹⁰² *Ibid.*, 5

¹⁰³ Dagmar KNITTLOVÁ a kolektiv, *Překlad a překládání*, Olomouc: Grafia Nova, 2010, 19

¹⁰⁴ Kateřina VYHNALOVÁ, *Překlad komiksu z francouzštiny ...op. cit.*, 24

¹⁰⁵ *Ibid.*

¹⁰⁶ Jan PEDERSEN, „How is Culture Rendered in Subtitles“... *op. cit.*, 6

2 Praktická část

Praktická část práce se věnuje samotnému překladu komiksu *Mafalda* a snažila jsem se v ní uplatnit vědomosti, kterých jsem nabyla při vytváření teoretické části. Problémy, které se při překladu vyskytly, a jejich řešení komentuji v druhé kapitole praktické části.

Dohromady jsem přeložila 124 stripů sbírky komiksů *Mafalda 1* (viz příloha). Každý strip je v pravém dolním rohu označen malým číslem. Těmito čísly se řídím i já.

Každý strip má v překladu své číslo (1-124), tato čísla jsou v překladu napsána tučným písmem. Pro jednodušší orientaci v textu je očíslován i každý panel (1-5). Bubliny v panelech označuji písmeny (A), pokud se na jednom obrázku objevují dvě bubliny, jsou rozlišeny písmeny (A, B), v případě tří bublin třemi písmeny (A, B, C).

V překladu se vždy uvádí i text bubliny v originálním znění. Od předkladu se odlišuje podtržením. Tento postup jsem zvolila, aby bylo zřejmé, že přeložená část přibližně odpovídá počtu písmen originálu.

2.1 Překlad komiksu Mafalda

1.

1.1.

1.1.A. ¿El jardín de infantes es una carrera mamá?

Maminko, studovat začnu už ve škole?

1.1.B. ¡No! Qué va a ser una carrera.

Kdepak! To až na univerzitě.

1.2.

1.2.A. ¡Entonces cuando lo termine no tendré que...menos mal!

No to jsem ráda! Takže až dokončím školku, nebudu muset...

1.3.

1.3.A. ¡Te juro que siendo tan chiquita no quería, mamá! ¡No Quería!

Já ti řeknu, mami, takhle maličká, to bych teda nechtěla! Fakt ne!

1.3.B. ¡Te juro!

Přísahám!

1.3.C. ¿No querías qué?

Copak bys nechtěla?

1.4.

1.4.A. ¡Tener que irme del país como todo el que termina una carrera!

Opustit naši zemi, každý to tak přece dělá, když dostuduje!

2.

2.1.

2.1.A. ¿Porqué todos los que terminan una carrera se van al extranjero?

Proč každý, kdo dostuduje, odchází do ciziny?

2.1.B. ¡Sonamos!

Ale ne...

2.2.

2.2.A. Bueno, tal vez porque aquí no tienen suficiente campo

No, možná tady nevidí dost prostoru pro své uplatnění

2.3.

2.3.A. Pero decime...

Ale pověz mi...

2.4.

2.4.A. ¡Con todo el campo que tienen aquí las vacas!... ¡Porqué demonios también ellas se van al extranjero?

Podívej se, třeba krávy tu mají pro sebe tolik prostoru!... Proč k čertu **taky ony** odchází do ciziny?

3.

3.1.

3.1.A. ¡Es horrible! ¡La gente estudia, termina su carrera y...zas! se va al extranjero!

To je hrozný! Lidi tady studují a jen co ukončí studium – šup do ciziny!

3.2.

3.2.A. Como sigamos así, este país se va a ir a..

Jestli to takhle půjde dál, tak naše země půjde do...

3.3.

3.3.A. ...a...

...do

3.4.

3.4.A. ...¡al extranjero!

...do ciziny!

4.

4.1.

4.1.A. ¿A vos te parece bien, que la gente deje el país para trabajar en el extranjero?

Tobě snad přijde normální, když lidé odchází do ciziny za prací?

4.1.B. ¡Por supuesto!

No samozřejmě!

4.2.

4.2.A. ¿Acaso cuando mi papá vino aquí no dejó su patria por un país extranjero?

Copak, můj tatínek neopustil svou vlast a nepřišel sem, taky do cizí země?

4.3.

4.3.A. Pero ¿sos tonto? ¡Este **no es un país extranjero!**

Co blbneš? Argentina **není** žádná cizí země!

4.4.

4.4.A. ¡Hay gente tonta!

To je ale hlupáček!

5.

5.1.

5.1.A. ¡Exageraciones tuyas! ¡No todo el que tiene un título se va al extranjero!

Co zase přeháníš? Copak každý, kdo má nějaký titul, utíká za hranice?

5.1.B. ¿Vos crees?

Myslíš?

5.2.

5.2.A. ¡Mirá a los políticos! El que no es abogado es ingeniero, o medico,

Jen se podívej se na politiky! To je samý právník, inženýr nebo doktor,

5.3.

5.3.A. ...o arquitecto! Y no por éso se van al extranjero!
nebo architekt! A přesto neodejdou do zahraničí!

5.4.

5.4.A. ¡Qué lástima!
Jaká škoda!

6.

6.1.

6.1.A. ¿Cómo es que no vas al jardín de infantes, Manolito?
Proč dneska zase nejdeš do školky, Manolito?

6.1.B. Porque soy mas útil en el almacén de mi papá.
Protože jsem užitečnější v obchodě mého táty.

6.2.

6.2.A. ¿Y a la escuela **tampoco** pensás ir?
A to nebudeš chodit **ani** do školy?

6.2.B. Ahí sí, porque aprenderé aritmética. Será progreso para el almacén de mi papá.
Tam jo, protože se tam naučím počítat, a to bude pro obchod mého táty pokrok.

6.3.

6.3.A. **¡Progreso!** ¡Progreso son viajes espaciales y **no** el almacén de tu papá!
Pokrok! Pokrokem jsou lety do vesmíru, a **ne** nějaký obchod tvého táty!

6.3.B. ¡Pero si el cosmos también me interesa!
Ale ano vesmír mě taky zajímá!

6.4.

6.4.A. ¡Tengo en vista sucursales!

Mám na dohled nějaké pobočky!

7.

7.1.

7.2.

7.2.A. Diccionario

Slovník

7.3.

7.3.A. ¡Así nunca vas a terminar de leer un libro tan gordo!

Takhle nikdy takovou tlustou knihu nedočteš!

8.

8.1.

8.1.A. Hacer pintar libremente a los chicos ayuda a conocer a cada uno

Děti nejlépe poznáme, když je necháváme svobodně malovat

8.2.

8.2.A. Porque la pintura descubre la personalidad

Protože při malování odkryjí svou osobnost

8.3.

8.3.A. ¡Yo diría que la cubre!

Já bych řekla, že zakryjí!

9.

9.1.

9.2.

9.3.

9.3.A. ¡Ptuáj!
Fũũũj!

9.4.

9.4.A. Creo que dejé el pomo de tempera y traje el dentífrico
Asi jsem si přinesla zubní pastu a temperku nechala doma

10.

10.1.

10.2.

10.2.A. ¿Está tu mamá?
Je doma maminka?

10.3.

10.3.A. ¿Dónde lo pone, señora?
Kampak to dáme, paní?

10.3.B. En el living, por favor.
Do obýváku, prosím.

10.4.

10.4.A. ¿Y a la nena?
A kam holčičku?

11.

11.1.

11.1.A. ¿Así que televisor, ¿eh? ¡Por fin!
Tak máte konečně televizi, jo?

11.1.B. ¡Tenés que verlo!...!Es fantástico!
Musíš ji vidět!... Je fantastická!

11.2.

11.2.A. ¿Y te deja ver televisión tu papá?
A tatínek tě nechá na ní koukat?

11.2.B. Y...trata de no dejarme ver...
No, snaží se mi v tom zabránit...

11.3.

11.3.A. pero emplea recursos... ¿cómo podría decirte?
má své strategie...Jak ti to mám říct?

11.4.

11.4.A. ... algo ingenuos.
...trochu naivní.

12.

12.1.

12.1.A. Si le digo que no vea tanta televisión va a terminar por odiarme.
¿Porqué no le decís vos?
Když jí budu říkat, ať se nekouká tolik na televizi, bude mě nenávidět. Proč jí to neřekneš ty?

12.2.

12.2.A. Mafalda, sería conveniente que vieras un po....
Mafaldo, bylo by vhodné, aby ses dívala troch..

12.3.

12.3.A. ¿Qué?...
Co?

12.4.

12.4.A. ¿ Qué **qué**, hijita?
Eh, co **co**?

13.

13.1.

13.1.A. ¿Has pensado qué vas a ser cuando grande?
Přemýšlel jsi o tom, čím se staneš, až budeš velký?

13.1.B. ¡Uf!...hay tiempo para eso
Uf! Na to je ještě dost času

13.2.

13.2.A. ¿Hay tiempo?... ¿y si cualquier día se arma una guerra atómica y espichamos todos? ¡la humanidad despachurrada! ¡Horror!
Dost času?... a co kdyby najednou vypukla atomová válka a celé lidstvo vymřelo? Bum! **A všichni na padrt'**! Hrůza!

13.3.

13.3.A. En ése caso no llegaremos a grandes
No to bysme ale ani nestihli být velcí.

13.4.

13.4.A. ¡Mirá que sos macabro, ¿eh?
Hele nejsi ty trochu morbidní?

14.

14.1.

14.1.A. Decime, Manolito: ¿vos qué pensás de la guerra atómica?
Manolito, řekni mi, co ty si myslíš o atomové válce?

14.1.B. Pues que no habrá
No, že nebude

14.2.

14.2.A. La guerra es un negocio. Y los que la hacen son buenos comerciantes. Mi papá también es buen comerciante
Válka je byznys a ti co ji vedou, jsou dobří obchodníci. Můj tatínek je také dobrý obchodník

14.3.

14.3.A. Así que los otros no van a tirar bombas para romperle el almacén a mi papá

Takže ti ostatní nebudou házet bomby, aby nerozbili obchod mého tatínka.

14.4.

14.4.A. Podés estar tranquila. Entre bueyes no hay cornadas.

Můžeš být klidná. Vrána vráně oči nevyklovne.

15.

15.1.

15.1.A. ¿Dónde estamos nosotros?

Kdepak leží naše země?

15.2.

15.2.A. Aquí, ¿ves?

Tady, vidíš?

15.3.

15.3.A. Pero entonces... ¡vivimos cabeza abajo!

Ale to znamená...**že žijeme hlavou dolů!**

15.4.

15.4.A. ¡Dios mío! ¡Creo que a partir de hoy sentiré más **apego** por este suelo!

Pane Bože! Myslím, že ode dneška **pevněji přilnu** k této podlaze.

16.

16.1.

16.1.A. ¿Que vivimos cabeza-abajo? ¿De donde sacaste esa estupidez?

Že žijeme hlavou dolů? Kde jsi přišla na takovou blbost?

16.1.B. Basta mirar un globo terráqueo

Stačí se jen podívat na globus

16.2.

16.2.A. Los del hemisferio norte viven cabeza arriba. Y nosotros cabeza-abajo.

Obyvatelé severní polokoule žijí hlavou vzhůru, my zase hlavou dolů.

16.3.

16.3.A. ¡Absurdo!

Nesmysl!

16.3.B. ¡No!... ¿no ves que los países desarrollados son justamente los que viven cabeza-arriba?

Ale ne! Copak nevidíš, že právě ve vyspělých zemích se žije hlavou vzhůru?

16.4.

16.4.A. ¿Y eso qué prueba?

A to dokazuje co?

16.4.B. Que por vivir cabeza abajo, a nosotros las ideas se nos caen!..

No přece když žijeme hlavou dolů, myšlenky nám z hlavy vypadávají!

17.

17.1.

17.1.A. Vamos a refutarle a Mafalda su teoría de que somos subdesarrollados por vivir cabeza-abajo.

Musíme vyvrátit Mafaldě její teorii, že jsme zaostalí, protože žijeme hlavou dolů.

17.2.

17.2.A. ¡Si al papá de Manolito se le cayeran las ideas desarrollistas no tendría un almacén tan próspero!

Pokud by Manolitovu tátovi vypadaly všechny rozvojové nápady neměl by tak prosperující obchod!

17.2.B. ¡Claro!

Jistě!

17.3.

17.3.A. Porque nació en España, cabeza-arriba

Protože se narodil ve Španělsku, hlavou vzhůru

17.3.B. ¡Pero Manolito nació aquí y a él tampoco se le caen las ideas!

Ale Manolito se narodil tady a také mu nevypadávají z hlavy nápady!

17.4.

17.4.A. TOC TOC

ŤUK ŤUK

17.4.B. Se explica perfectamente

Tím se všechno vysvětluje

18.

18.1.

18.2.

18.2.A. ¿Ves Felipe? En realidad no es que adultos crezcan

Vidíš, Felipe, ve skutečnosti dospělí nerostou

18.3.

18.3.A. Simplemente llevan más tiempo que nosotros viviendo cabeza-abajo

Jednoduše už strávili hlavou dolů mnohem víc času než my

18.4.

- 18.4.A. Y lógicamente el peso de la cabeza los va estirando
A to je přece logický, že se váhou hlavy protáhli.

19.

20.

20.1.

20.2.

20.3.

20.4.

20.5.

- 20.5.A. ¿Los gatos a qué sector de la democracia representan?
Do jaké vrstvy se v demokratické společnosti řadí kočky?

21.

21.1.

- 21.1.A. ¿A qué juegan chicos?
Na co si hrajete děti?

- 21.1.B. Al gobierno
Na vládu

21.2.

- 21.2.A. Bueno, a no hacer lío ¿eh?
Dobře, tak nedělejte rambajs.

21.3.

- 21.3.A. Descuidá, no vamos a hacer absolutamente nada
Žádnej strach, **nebudeme dělat vůbec nic**

22.

22.1.

22.1.A. ¿Así que los chicos han formado un gobierno?

Takže děti se rozhodli sestavit si vládu?

22.1.B. Sí, y Mafalda es el presidente

Ano, a Mafalda je prezidentka

22.2.

22.3.

22.4.

22.4.A. Sospecho que ahora debe estar jugando cualquier otra cosa

Tak se mi zdá, že si teď nejspíš hrají na něco docela jiného

23.

23.1.

23.1.A. ¡Mafalda, levánta la tricota que dejaste tirada!

Mafaldo, zvedni to triko, cos pohodila na zem!

23.2.

23.2.A. ¡No tengo porqué obedecer a nadie, mamá, yo soy un presidente!

Já jsem prezidentka, mami, takže nemusím nikoho poslouchat!

23.3.

23.3.A. ¡Y yo soy el banco mundial, el Club de París y el fondo monetario internacional!

Tak to já jsem Světová banka, Pařížský klub a Mezinárodní měnový fond!

23.4.

23.4.A. Hay que reconocer que estuvo astuta

Tak to musím uznat, že je mazaná.

24.

24.1.

24.1.A. Arroooo mi neene, arroooo mi soooool...
Haaajeej můůj aandílku, haaajeej a spi...

24.2.

24.2.A. ¡Eh! ¿ya no sos más presidente, Mafalda
Co to? Ty už nejsi prezidentka, Mafaldo?

24.2.B. ¡Ssshhh!... ¿Cómo que no?
Pšššt!... Samozřejmě že ano.

24.3.

24.3.A. ¿No ves que acá duermen todos los proyectos de gobierno?
Copak nevidíš, že tady spí všechny vládní projekty a plány?

25.

25.1.

25.2.

25.3.

25.3.A. Pero mamá, ¿dónde has visto un acto oficial sin alfombra?
No tak, mami, už jsi někdy viděla oficiální akt bez koberce?

26.

26.1.

26.1.A. Venimos a hacerte un planteo, presidente.
Přišli jsme za vámi s návrhem, prezidentko.

26.2.

26.2.A. ¡FUERA!
PRYČ!

26.3.

26.3.A. ¡Estás mal informada! ¡Así **nunca** es la cosa!
Jsi špatně informovaná! Takhle to **nikdy** nechodí!

27.

27.1.

27.1.A. ¡No sé qué me pasa hoy! ¡Ando con el ánimo por el suelo!
Dnes je ale den...Sebevědomí mi kleslo až na zem...

27.2.

27.3.

27.4.

27.5.

27.5.A. ¡Qué triste destino para un ánimo!
Jak smutný konec pro moje sebevědomí!

28.

28.1.

28.1.A. ¡Tenés que tomarla! ¡Los que no toman la sopa no crecen nunca!
Jen to hezky sněž! Polévka je grunt, kdo ji nejí, ten je špunt!

28.2.

28.2.A. ¡Y se quedan siempre niñitos, y nunca llegan a ser grandes!
A špuntem zůstane navždycky! Nikdy nebude velký!

28.3.

28.4.

28.4.A. ¡Qué tranquilidad reinaría hoy en este mundo si Marx no hubiera tomado la sopa!
Jaký klid by vládnul ve světě, kdyby Marx nebyl jedl polívku!

29.

29.1.

29.1.A. ¡Quiero tomar soda! ¡y no voy andar sediento por culpa de tu traje espacial!

Chci si dát minerálku! Nebudu tu přece kvůli tvému vesmírnému obleku žíznit!

29.1.B. ¡No es posible!

To přece není možný!

29.2.

29.2.A. FSSH

FŠŠH!

29.3.

29.3.A. En la era espacial todo es posible

Ve vesmírném věku je možné všechno

30.

30.1.

30.1.A. Nada detiene el avance de una nueva generación tecnificada

Pokrok nové technizované generace nikdo nezastaví

30.2.

30.3.

30.3.A. FSSSSH!

FŠŠŠŠH!

30.4.

30.4.A. Y menos, una vieja generación desprestigiada.

A už vůbec ne nějaká stará přežitá generace.

31.

31.1.

31.1.A. ¡Sorprendente!

Já žasnu!

31.2.

31.2.A. ¡Nunca pensé que un sifón brindara estas posibilidades técnicas!

Nikdy jsem netušil, že sifón přinese takové technické možnosti!

31.3.

31.3.A. ¡Y comerciales! ¡Esto puede llevar la cotización del artículo a niveles **muy** interesantes!

A obchodní! Cena tohoto výrobku se zvedne na **velmi** zajímavou úroveň!

31.3.B. ¿! ?!

?! ?!

31.4.

31.4.A. ¡Las generaciones son tuertas si les falta el ojo comercial!

Generace, která nemá obchodní vidění, je dočista slepá!

32.

32.1.

32.1.A. ¡Vas a ver! ¡Con esta idea mía, el lanzamiento será estupendo

Jen počkej! S mým skvělým vynálezem, vyletíš až do oblak

32.2.

32.2.A. ...cuatro,...

...čtyři,...

...tres,...

...tři,...

...dos,...

...dva,...

...uno...
...jedna...

32.3.

32.3.A. ¡CERO!
START!

32.4.

32.4.A. Seré curiosa Felipe... ¿Qué significa para vos la palabra
estupendo?
Dovol mi otázku, Filipe...Co pro tebe přesně znamená slovo
skvělý?

33.

33.1.

33.1.A. ¡Vos y tus vuelos a chorro! ¡como si no hubiera ya bastante que
fregar en la casa!

Ty a tvoje lety na tryskový pohon! Jako by nestačilo, že už tak
musím vytírat celý dům!

33.1.B. ¿No sos feliz fregando?
Tebe mytí podlahy netěší?

33.1.C. ¡No!
Ne!

33.1.D. Está bien. No daré más sifonazos.
Tak dobře. Už víckrát nepoletím.

33.2.

33.2.A. Sin sentir un remordimiento terrible por hacerlo.
Ale žádné výčitky svědomí mě kvůli tomu netrápí.

33.3.

33.3.A. ¡Parece que la solidaridad moral no convence a nadie!
Zdá se, že morální solidarita tady nikoho nepřesvědčí!

34.

34.1.

34.1.A.   ¡Allá voy!... ¡Rumbo al infinito!
Do nekonečna a ještě dál!

34.2.

34.2.A.   GGGGG
TSSSSSS

34.3.

34.4.

34.4.A.   ¡Allá voy!... ¡Rumbo al infinito!
Do nekonečna a ještě dál!

34.5.

34.5.A.   ¡Te aviso, Mafalda: mi paciencia tiene un límite!
Varuji tě, Mafaldo, moje trpělivost má své meze!

34.5.B.   El infinito también...
Nekonečno taky...

35.

35.1.

35.2.

35.2.A.   FSSSHH! FSSSSH!
FŠŠŠHH! FŠŠŠSH!

35.2.B.   ¿!
?!

35.3.

36.

36.1.

- 36.1.A. No, Manolito ya te dije que no.
Ne, Manolito, už jsem ti říkala, že ne.

36.2.

- 36.2.A. No seas así, Mafalda, aceptá el caramelo que Manolito te ofrece
No tak, Mafaldo, vezmi si ten bonbon, když ti ho Manolito nabízí.

36.3.

- 36.3.A. Está bien, lo acepto
Dobře, ráda si dám

36.4.

- 36.4.A. Pero a fin de mes te arreglás vos con él, ¿eh?
Ale na konci měsíce se s ním vyrovnáš ty vid'?

37.

37.1.

- 37.1.A. ¿Porqué la T.V. y la radio hablarán tanto del Vietnam?
Nevíš proč televize a rádio pořád mluví o Vietnamu?

- 37.1.B. ¡Qué sé yo!...
Co já vím!..

37.2.

- 37.2.A. Es uno de esos líos que arma la gente grande, así que dejá que lo solucione la gente grande.
Je to jedna z věcí, za kterou si můžou dospělí, tak je nech at' si to ti dospěláci sami vyřeší.

37.3.

37.3.A. Vos que sos grande, mamá, decime: ¿qué lío es ése del Vietnam?
Mami, ty jsi dospělá, řekni mi, co to je za zmatky s tím Vietnamem?

37.3.B. Y...estee...bueno... ¡jé-jé!... es... ¡un lío!... ¡Cuando llegue papá preguntale a él!
Jo...tohle...no...ehm...ehm...je... je to složitý!...Až přijede tatínek, tak se ho zeptej.

37.4.

37.4.A. Tomá, Felipe. Para que esperés las soluciones de la gente grande, ¿eh?
Na, Filipe. Hele, to máš na to tvoje čekání, než to dospělí vyřeší.

38.

38.1.

38.1.A. ¡Qué día maldito! ¡con el malhumor del jefe y ese condenado balance, estoy que exploto!
To byl zas den! Šéf měl špatnou náladu, k tomu ty zatracený účty, mám toho všeho plný zuby!

38.2.

38.2.A. ¡Menos mal que uno llega a casa y se olvida del mundo!
Ještěže člověk může doma všechno hodit za hlavu!

38.3.

38.3.A. ¡Hol...
Aho..

38.3.B. ¡Te esperaba, papá! Quiero saber que lío es ese del Vietnam ¡explicame!
Čekám na tebe, tati! Prosím tě, vysvětli mi, co je to za zmatky s tím Vietnamem!

38.4.

38.4.A. Déle quince gotas en una taza de tilo bien cargado y si no se le pasa
vuelva a verme

Do silného lipového čaje mu dejte patnáct kapek a pokud to
nepřejde, přijďte zase

38.4.B. Nervo Calm

Klidné nervy

39.

39.1.

39.1.A. ¡Pero Mafalda, aunque yo te explicara lo del Vietnam vos no lo
entenderías!

Mafaldo, i kdybych ti to o Vietnamu vysvětlil, stejně bys tomu
neporozuměla!

39.1.B. ¡Claro!... ¡Como soy opa!...

Jasně! Protože jsem blbá!

39.2.

39.2.A. **¡No es que seas opa! ¡Es que no es un problema para niños!**

**Ne proto, že bys byla hloupá, ale protože to není problém pro
děti!**

39.3.

39.3.A. ¿Ah, no?

Aha, není?

39.3.B. ¡No!

Není!

39.4.

39.4.A. ¿Y si me lo explicás sin las partes pornográficas?

A když při tom vysvětlování vynecháš pornografické části?

40.

40.1.

- 40.1.A. ¿Qué no?... ¡Andá y hacé la prueba, entonces!
Že ne? ... Tak teda běž a vyzkoušej si to!

40.2.

- 40.2.A. Pedí en tu casa que te expliquen qué pasa en Vietnam... ¡Vas a ver cómo te salen hablando de cigüeña!
Popros vaše doma, ať ti vysvětlí, co se to děje ve Vietnamu. A jen počkej, jak začnou povídat o čápech!

40.3.

- 40.3.A. ¡Pero qué demonios tiene que ver la cigüeña con Vietnam?
Ale pro pána krále co má co dělat čáp s Vietnamem!

- 40.3.B. No sé...
Nevím...

40.4.

- 40.4.A. ..pero cuando los padres no saben cómo explicarte algo, seguro que hay una cigüeña de por medio!
...ale když rodiče neví, jak ti něco vysvětlit, tak v tom vždycky vězí nějaký ten čáp!

41.

- 41.1.A. Escuchando la radio me ha aclarado algo el lio de Vietnam.
Díky rádiu mám teď trochu jasno, o co v tom Vietnamu jde.
- 41.1.B. ¿Ah, sí?
Opravdu?

41.2.

41.2.A. ¡Sí! Parece que por un lado están “los norteamericanos”, ¿no?, y por el otro los “nortevietnamitas”. Después están los “survietnamitas”, que

Ano! Zdá se že, na jedné straně jsou Američané, chápeš? A na straně druhé severní Vietnam. Pak tam je jižní Vietnam, a ten

41.3.

41.3.A. ..luchan contra el “Vietcong”, éste pelea contra los “estadounidenses” los que, a su vez, están contra los “comunistas” también está “la unión”, y luego “los rojos”, que...

bojuje proti „Vietkongu“, no a ten bojuje proti Spojeným státům, ty zároveň bojují proti „komunistům“ a taky tam je „unie“ a pak „rudí“, kteří...

41.4.

41.4.A. ¡Socorro!

Pomooc!

41.4.B. ¿
?

42.

42.1.

42.1.A. ¿Vos me dijiste ayer que en Vietnam luchan los norteamericanos?

Ty jsi mi včera řekla, že ve Vietnamu bojují Američané?

42.1.B. Sí

Ano

42.2.

42.2.A. ¡Qué casualidad! En mis revistas de historietas también luchan siempre ellos

To je náhoda! V mých komiksech taky bojují vždycky oni.

42.3.

42.3.A. ¿Luchan contra los rojos?

Bojují proti rudým?

42.3.B. Bueno,...contra los pieles rojas

No jo,...proti rudým tvářím...

42.4.

42.4.A. ¡Mirá por dónde viene a enterarse uno de que los indios son comunistas!

No vida, jak se člověk najednou dozví, že indiáni jsou komunisté!

43.

43.1.A. ¡Es terrible ver que a la gente le importa más cualquier serie de T.V. que el lío de Vietnam!

To je hrozný, že lidi víc zajímá nějaký televizní seriál, než to co se děje ve Vietnamu!

43.1.B. Y bueno..

To je pravda.

43.2.

43.2.A. Será terrible pero también es lógico.

Je to hrozný ale zároveň logický.

43.2.B. ¿Porqué?

Proč jako?

43.3.

43.3.A. Porque a la gente en realidad no le interesa una lucha entre los malos y buenos...

Protože lidi ve skutečnosti nezajímá boj mezi dobrem a zlem, pokud neví...

43.4.

43.4.A. ..si no sabe cómo se llama “el muchacho.”

...jak se jmenuje „ten mladík“.

44.

44.1.

44.1.A. ¿Te puedo hacer una pregunta, papá?

Můžu se tě na něco zeptat, tati?

44.1.B. ¡No!

Ne!

44.2.

44.2.A. ¡Tus preguntas siempre traen problemas! ¡Ya las conozco!

Z těch tvých otázek jsou vždycky problémy! Já už je znám!

44.2.B. ¡Bueno, bueno!.. ¡Está bien!...

Dobře, dobře, jak chceš!

44.3.

44.3.A. ¡Te quedarás con la duda de **qué** es lo que quería preguntarte!

Ale nikdy se nedozvíš, na **co** jsem se tě chtěla zeptat!

44.3.B. ¡Siempre será mejor!

To je mnohem lepší!

44.4.

44.4.A. ¿Mafaldita? ¿Dormís?

Mafaldito? Spíš?

45.

45.1.

45.1.A. ¿Como, Manolito!... ¿En ésta época y con sandalias?

Cože Manolito!... Takovýhle počasí a ty máš sandály?

45.2.

45.2.A. Es que en el almacén estamos de inventario

To proto, že máme v našem obchodě inventuru

45.3.

45.3.A. y como para todo lo que hay que contar no me bastan los dedos de las manos, me pongo...

a protože na to všechno, co je třeba spočítat, mi prsty na rukou nestačí, tak si obouvám...

- 45.4.
- 45.4.A. ...éestas, que más que sandalias para mí son una I.B.M.
...sandále, které mi slouží líp jak počítač IBM.
- 46.
- 46.1.
- 46.1.A. “...debemos proteger a la niñez, porque los niños son el futuro de la patria.”
„...je třeba chránit děti, protože právě děti jsou budoucností naší vlasti.”
- 46.2.
- 46.3.
- 46.3.A. ¡Pues está frita la patria con un futuro tan chiquito!...
Tak to jsme nahraný, s takhle maličkatou budoucností!
- 47.
- 47.1.
- 47.1.A. ¡Es una barbaridad!... ¡Un escándalo!..
To je nehoráznost!... Skandál!
- 47.2.
- 47.2.A. ¡Con estos precios no hay dinero que alcance!... ¡¡Yo no sé dónde vamos a parar!!
Ceny rostou a mizerné platy na to nestačí!... To přece nemůže jít do nekonečna!
- 47.3.
- 47.3.A. ¡Ir al mercado te inspira, mamá! ¡Cómo se te ocurren esas frases tan, pero tan originales?
Ten trh tě maminko nějak inspiruje! Jak jinak by tě napadly tak úžasně originální věty?
- 47.4.
- 47.4.A. La inflación vuelve susceptible a la gente
Tak se mi zdá, že inflace dělá z lidí nerváky

50.3.

50.3.A. Pero plantas fabriles
Ale o sázení na burze.

50.4.

50.4.A. ¿Quién puede sentir simpatía por plantas que se riegan con dinero?
Jak někomu může být sympatičtější sázení peněz než sázení květin?

51.

51.1.

51.1.A. ¿Qué demonios es eso, Felipe?
Ty brďo, co to zase máš Felipe?

51.1.B. Un yó-yó
Jojo

51.2.

51.2.A. ¿Un vos-vos?
No ne ne!

51.2.B. ¡No! ¡Un “yó-yó”!
Ne, nene, **jojo!**

51.3.

51.3.A. ¡Ah!.. ¿Un Felipe – Felipe?
Aha! Takže anoano?

51.3.B. ¡No! ¡No es yo de “yo” se llama “yó-yó”! ¿Entendés? ¡“yó-yó”, “yó-yó”!
Ne! Není to jo jako „jo“ je to „jojo“ jako „jojo“! Chápeš? „Jojo“, „jojo“!

51.4.

51.4.A. ¡Egocéntrico!
Konformisto!

52.

52.1.

52.1.A. ¡Así va a progresar mucho, este país!
Tohle je pro naši zem úžasný pokrok...

52.2.

52.2.A. ¡Otro!..
A další!

52.3.

52.3.A. ¿Vos también dale que dale chirimbolo ése? ¿Qué sentido tiene?
¿Eh?
Tak ty taky trávíš celý dny roztáčením týchle věci? Jaký to má
smysl, co?

52.4.

52.4.A. Sentido comercial
Obchodní smysl

52.4.B. ¡Chicos!: su yo-yo está en almacén **Don Manolo**
Kluci a holky! Pro nové **jojo** jen k **Donu Manolovi!**

53.

53.1.

53.1.A. ... ¡Y además es no tener personalidad, porque **todo el mundo**
anda con un yó-yó!
...a navíc tím ztrácíš svou osobitost, protože jojo má teď úplně
každý!

53.2.

53.2.A. ¡Sí, pero cada cual lo usa de acuerdo a **su** personalidad! –
Ano, ale každý si s ním hraje svým jedinečným osobitým
způsobem!

53.3.

53.3.A. ¿Ah sí? ¡Un ejemplo! ¡A ver un ejemplo!
Ano? Jeden příklad! Ukaž mi jeden příklad!

53.4.

53.4.A. Buenas...
Ahooj...

54.

54.1.

54.1.A. Mirá, Felipe. Al final, yo también me compré un yo-yo. ¿Querés probarlo?

Podívej, Felipe. Nakonec jsem si taky koupila jedno jojo. Chceš ho zkusit?

54.1.B. ¿A ver?...

Ukaž!

54.2.

54.2.A. Bup!

Buch!

54.3.

54.3.A. ¡Caíste! ¡Caíste!..

Chytil se! Chytil!

54.4.

54.4.A. ¿Así que fuiste vos el que le vendió un alfajor a Mafalda?

To ty jsi Mafaldě prodal tu kulatou slepovanou sušenku?

55.

55.1.

55.1.A. Decime, ¿Cuándo vos eras chico también jugabas al yo-yo?

Tati, když jsi byl malý kluk, taky sis pořád hrál s jojem?

55.1.B. ¡Por supuesto, y no había quién me ganara!

To se ví! A nenašel se nikdo, kdo by mě porazil!

55.2.

55.2.A. ¡BUAAAA!..

BÉÉÉÉÉÉ!

55.3.

55.3.A. ¡Mafaldita! ¿Qué tenés? ¿Porqué llorás?

Mafaldito, co se děje? Pročpak pláčeš?

55.4.

55.4.A. ¡Porque si ésta generación sale como la tuya, estamos fritos!

¡Buaaaa!..

Protože jestli naše generace bude jako ta tvoje, tak jsme nahraný! **Béééé!..**

56.

56.1.

56.1.A. ¿Cómo puede gustarte jugar al yó-yó, Manolito?

Co z toho máš, Manolito? Pořád si jen hraješ s jojem.

56.1.B. No juego al yó-yó

Já nehraju jojo

56.2.

56.2.A. ¿Ves? Esto no es un yó-yó. Es la bolsa. Mirá como suben y bajan las acciones

Copak to nevidíš? To není jojo, ale burza, akcie tam lítají nahoru a dolů

56.3.

56.3.A. Y lo bueno es que uno maneja el asunto según le dá la gana. Como verás. No juego al yó-yó

A dobrý na tom je, že to můžeš ovládat, jak chceš. Takže jak vidíš, nehraju žádné jo-jo

56.4.

56.4.A. Sino a que soy “Roque Féler”

Ale na to, že jsem Rockefeller

57.

57.1.

57.2.

57.2.A. ¡Qué cuadro lamentable!

Jak smutný pohled!

57.3.

57.3.A. Tic!

Šmik!

57.4.

57.4.A. Tic!
Rup!

57.5.

57.5.A. ¡Dios mío! ¡Creo que he contraído la telepatía!
Propáníčka! Mě snad postihla telepatie!

58.

58.1.

58.1.A. Manolito, te necesitamos para un experimento telepático
Manolito, potřebujeme tě na jeden telepatický experiment
58.1.B. ¿Un experimento qué?
Jaký experiment?

58.2.

58.2.A. Telepático. Se trata de saber si Mafalda logra captar el pensamiento.
Telepatický. Jde o to, jestli Mafalda zvládne odhalit tvé myšlenky.
58.2.B. Dale, pensá algo
Pojď, myslí na něco
58.2.C. Bueno..
Dobře...

58.3.

58.3.A. ...yo pienso que el
...já si myslím, že
58.3.B. **¡Pero no!...** ¡No tenés que decir qué pensás!..
Ale ne!... Nemůžeš říkat nahlas, co si myslíš!

58.4.

58.4.A. ¿Y porqué no? ¡Estamos en una democracia, ¿No? ¿Porqué no puedo decir lo que pienso, eeh?
A proč ne? Snad žijeme v demokracii, ne? Tak proč bych jako nemoh říct, co si myslím!

58.5.

58.5.A. ¡Cuando hay libertad de pensamiento hay democracia, y las ideas no se matan, y...

Kde je svoboda slova, tam je demokracie, myšlenku nelze zabít a...

58.5.B. ¡Dios mío!

Proboha!

59.

59.1.

59.1.A. ¿y si es en una de esas resulta que yo tengo poderes telepáticos?

A co když i **já** mám telepatické schopnosti?

59.2.

59.2.A. Veamos: ¿en qué irá pensando ese perrito?

Tak například, na copak myslí tenhle pejsek?

60.

60.1.

60.1.A. Pensá en algo, Felipe, a ver si puedo captarlo telepáticamente

Felipe, myslí na něco, schválně, jestli to telepaticky zachytím

60.1.B. Veamos...

Uvidíme..

60.2.

60.3.

60.4.

60.4.A. ¿Estás pensando nada más que un raquítico puntito?

To nemyslíš na nic víc než na malinkatej puntíček?

60.4.B. No es un puntito sino un león.... Claro que visto de lejos, por las dudas.

To není puntík ale lev...Ovšem při pohledu z dálky, aby nedošlo k omylu.

61.

61.1.

61.1.A. Es muy simple, Manolito. Solo tenés que pensar en algo a ver si nosotros podemos captarlo telepáticamente.

Je to velmi jednoduché, Manolito, jen musíš na něco myslet a uvidíme, jestli to telepaticky odhalíme

61.1.B. Bien, intentaré.

Dobře, zkusím to.

61.2.

61.3.

61.4.

61.4.A. ¡Ah! Olvidé advertirles que yo las cosas las pienso primero en borrador

Jé, zapomněl jsem vám říct, že nejdřív promýšlím všechno nanečisto

62.

62.1.

62.1.A. **¡Fuerza, Manolito! ¡Fuerza!... ¡A ver si lográs pensar algo! No tak Manolito!... Schválně, jestli dokážeš na něco myslet!**

62.1.B. ¡ÑÑÑÑÑUFF!... ¡No hay caso!..

EEEEEEEEHH!.. To nemá cenu!

62.2.

62.2.A. ¡Ahí está! ¡Ahí está!..

Mám to! Už to mám!..

62.3.

62.4.

62.4.A. Es triste, pero tendré que llamar al “service”

Je to blbý, ale musím zavolat servis.

63.

63.1.

63.1.A. ¡Mafalda!... ¿Qué significa ese tenedor en la cabeza?

Mafaldo! Co má znamenat ta vidlička na hlavě?

- 63.1.B. Telepatía sin hilos
To je bezdrátová telepatie
- 63.2.
- 63.2.A. Con esta antena telepática será fácil captar tu pensamiento.
Intentá pensar algo, ¿eh?
S touto telepatickou anténou lehce zachytím tvé myšlenky. Tak na něco myslí, jo?
- 63.2.B. Procuraré. A ver...
Zkusím to. Uvidíme...
- 63.3.
- 63.3.A. **¡Ahí está!..** ¡Pensás en un plato de fideos!
Mám to! Myslíš na špagety s omáčkou!
- 63.3.B. ¿Yooo? ¡Pero si no pensé en nada!
Jááá? Ale já jsem na nic nemyslel!
- 63.4.
- 63.4.A. Entonces éste piensa por su cuenta.
Tak si ta anténa myslí, co chce.
- 64.**
- 64.1.
- 64.1.A. ¡Felipe!... ¡Mirá lo que encontré en esta revista!
Felipe!... Koukni, co jsem našla v časopise!
- 64.2.
- 64.3.
- 64.3.A. ¿Ése quien es?
A to je jako kdo?
- 64.3.B. ¡Cómo!..
Cože!
- 64.4.
- 64.4.A. ¡El dios de la telepatía, hombre!
Prosím tě, přece bůh telepatie!
- 64.4.B. ¡Aaaaaah!
Aaaaaha!

65.

65.1.A. ¡No puede ser, Felipe! ¡No puede ser!

To není možné, Felipe, to není možné!

65.1.B. ¡Y dale!.. ¡Te leo la lista, así te convencés!

Ale je. Přečtu ti seznam, uvidíš sama!

65.2.

65.2.A. “Asociación pro ayuda al lactante”- “Liga pro ayuda al desvalido”- “Asociación pro ayuda a la ancianidad”-

“Asociación pro ayuda al...

„Sdružení na podporu kojení“ - „Liga pro podporu invalidů“ -

„Sdružení pro podporu ve stáří“ - „Asociace pro podporu...“

65.3.

65.3.A. ¡Basta! ¡Te creo! ¿O sea que no hay ninguna?

To stačí! Už ti věřím? Takže žádná neexistuje?

65.3.B. Así es...

Je to tak...

65.4.

65.4.A. ...no existe ninguna “asociación pro ayua al telepático”.

...neexistuje žádná „asociace pro podporu telepatů“

65.4.B. ¡Qué insensibilidad social!

Jak je ta společnost necitlivá!

66.

66.1.

66.2.

66.2.A. “The boys are in the classroom. Tell me, John: Are the boys in the living room? – No, sir. The boys are in the classroom”

“The boys are in the classroom. Tell me, John: Are the boys in the living room? – No, sir. The boys are in the classroom”

66.3.

66.3.A. ¡Tropas extranjeras han invadido el país y ocupado las radios!

Cizí vojsko napadlo naši zemi a obsadilo rozhlas!

66.4.

- 66.4.A. “Y así termina una lección más de nuestro curso radial:
Aprendamos inglés.”
„A tímto končí další lekce našeho rozhlasového kurzu: Naučme
se anglicky.“
- 66.5.
- 66.5.A. ¡Alarmistas!
Panikáři!
- 67.**
- 67.1.
- 67.1.A. ¿Ves? Ponemos la semillita, la tapamos...
Vidíš? Položíme semínko, hlínu udusáme...
- 67.1.B. Tup tup
Dus dus
- 67.2.
- 67.2.A. ...la regalamos un poquito...
...trošičku ho zalijeme...
- 67.3.
- 67.3.A. Y dentro de unos días tenemos una hermosa planta
A během několika dní nám vyroste krásná rostlina
- 67.4.
- 67.4.A. ¡Ya tuviste que contarme el final!
Tos mi musel už prozradit konec?!
- 68.**
- 68.1.
- 68.1.A. ¿Qué quisieras ser cuando grande, Mafalda?
Mafaldo, co bys chtěla dělat, až budeš velká?
- 68.2.
- 68.3.
- 68.3.A. ¿Qué te gustaría ser? ¿Eh?
Co bys chtěla být?

68.4.

68.4.A. “Wash and wear”

“Wash and wear”

69.

69.1.

69.1.A. ¿Sabés porqué los billetes vienen tan planchaditos últimamente?

¡Porque son “wash and wear”.

Víš proč jsou bankovky poslední dobou tak nažehlené? Protože jsou “wash and wear”.

69.2.

69.2.A. ¿Wash and wear? Los billetes **no** son “wash and wear” son

“best-sellers”

Wash and wear? Ale bankovky **nej**sou “wash and wear” jsou to “bestsellery”

69.3.

69.3.A. ¡Best-sellers son los libros, hombre!

Prosím tě, bestsellery jsou knížky!

69.4.

69.4.A. ¿Y porqué no los billetes? ¡Si son de lo que más ejemplares se imprimen y las ediciones que más pronto se agotan!

A proč by to nemohly být i bankovky? Vždyť se jich tiskne nejvíc kusů a celý náklad je hned rozebrán!

70.

70.1.

70.1.A. ¿Sabías que se imprimen más ejemplares de billetes que de otra cualquier otra cosa?

Věděla jsi že bankovek se vytiskne mnohem víc než čehokoliv jinýho?

70.1.B. No

Ne

70.2.

70.2.A. Pues así es la cosa. Los billetes son el “best-seller” del año
Je to tak. A z toho plyne, že bankovky jsou bestsellerem roku.

70.3.

70.3.A. Entonces ese señor que aparece en los billetes...
Takže, ten pán, co je vyobrazen na bankovkách...

70.4.

70.4.A. ¿Es James Bond?
Je James Bond?

71.

71.1.

71.1.A. Pensándolo bien, es monstruoso que se impriman más billetes que libros
Když se nad tím zamyslím - to je hrozné, že se vytiskne víc bankovek než knížek

71.2.

71.2.A. ¡Algún día se dará más valor a la cultura que al dinero!
Jednou nám dojde, že kultura má větší hodnotu než peníze!

71.3.

71.3.A. ¿No son algo ingenuas tus ideas, Felipe?
Nejsou tvé nápady, Felipe, trochu naivní?

71.4.

71.4.A. ¡Ingenuas no! ¡Son peligrosas!
Nejsou naivní! Jsou nebezpečné!

71.5.

72.

72.1.

72.1.A. Tus ideas son muy loables, Felipe, pero un poco ingenuas
Tvoje nápady jsou chvályhodné, Felipe, ale trochu naivní

72.2.

72.2.A. ¿Es ingenuo pretender que la gente aprecie más la cultura que el dinero?

Co je naivního na představě, že si jednou budou lidé vážit víc kultury než peněz?

72.3.

72.3.A. ¿No sería hermoso el mundo si las bibliotecas fueran más importantes que los bancos?

A nebylo by nádherné, kdyby knihovny byly důležitější než banky?

72.4.

72.4.A. ¡No! ¡Pedazo de extremista!

Nebylo! Ty jeden extrémista!

73.

73.1.

73.1.A. Papá, ¿qué quiere decir eso de que el mundo es de los audaces?

Tati, co to znamená, že odvážným patří svět?

73.2.

73.2.A. Que quienes encaran la vida con intrepidez y valor son dueños del mundo

Že svět patří těm, kdo jsou stateční a morálně silní.

73.3.

73.3.A. ¡Salute! ¡Dueños del mundo!

No teda, vlastnit svět...

73.4.

73.4.A. Y vos nunca escrituraste ¿no?

Ale ty ses v tom neangažoval, vid'?

74.

74.1.

74.1.A. ¿En serio, Felipe? ¿De verad tu papá te regaló un juego de ajedrez?

To je skvělé Felipe! Opravdu jsi od tatínka dostal šachy?

- 74.1.B. Sí
Jo
- 74.2.
- 74.2.A. ¿Y sabés jugar?
A víš, jak se hrají?
- 74.2.B. ¡Jhá!... ¡La pregunta! ¡Claro!
No to je otázka! Samozřejmě!
- 74.3.
- 74.3.A. No juego tan bien como Najdorf, por supuesto
Nehraju tak dobře jako šachista Najdorf, to je jasný
- 74.4.
- 74.4.A. Él debe tener mucho mejor puntería
Ten musí umět mnohem líp mířit.
- 75.
- 75.1.
- 75.1.A. ¡Hico! ¡Hico! ¡Arre!
Hyjé! Hyjé! Jedem!
- 75.2.
- 75.2.A. ¡Ñk! ¡Ñk! ¡Clop – clop! ¡Clop – clop!
Ñk! Ñk! Klap – klap! Klap – klap!
- 75.3.
- 75.3.A. ¡Sooooooooo! ¡Quiet – tooo! ¡Ssshhhhh!
Prrrrrrr! Stúúúúúj! Ššššš!
- 75.4.
- 75.4.A. ¡Tomá, yo no veo que tu juego de ajedrez tenga nada científico!
Na! Mně na těch šáchách nepřijde vůbec nic vědeckýho!
- 75.4.B. Sin embargo a mí me dijeron
Ale mně to tak řekli

76.

76.1.

76.1.A. Mi papá me explicó cómo es esto del ajedrez. Primero van los peones en esta línea....

Tatínek mi vysvětlil, jak se ty šachy hrají, první jsou pěšáci v této řadě...

76.1.B. Ajhá

Ahá

76.2.

76.2.A. ...después, en esta otra, van el rey, la reina y....

...pak, v řadě druhé, je král s královnou, a...

76.2.B. ¡Cómo!... ¡No, no, no!...debe ser al revés

Cože! Ne, ne, ne!...To musí být naopak

76.3.

76.3.A. Primero el rey y la reina y después los peones

První jde přece král a královna a pak až pěšáci

76.3.B. ¡No, mi papá me dijo que primero los peones!

Ne, můj táta řekl, že v první řadě stojí pěšáci

76.4.

76.4.A. ¿Es socialista tu papá? ¿Ehé? ¡A que es socialista!... ¿No?...

¡Es!... ¿Ehé? ¡Es socialista! ¿No es verdad? ¿Ehé?

Tvůj táta je socialista? Co? Je to socialista?...Ne?.... Je! Je to socialista! Nemám snad pravdu? Co?

77.

77.1.

77.1.A. ¡Te explico cómo se juega, pero nada de interrupciones!

¿Prometido?

Vysvětlím ti, jak se to hraje, ale žádný vyrušování! Slibuješ?

77.1.B. Prometido

Slibuju

77.2.

77.2.A. Bueno, ésta es la reina ¿ves?. La reina se mueve para todos lados

Dobře, tohle je královna, vidíš? Královna se pohybuje všemi směry

77.3.

77.3.A. ¡Descocada! ¡Sexy de porquería!

Hraje to na všechny strany! Sexy mrcha!

77.4.

77.4.A. No, Felipe...No abriré la boca...lo juro...Felipe...Felipito...

Ne, Felipe...Už budu zticha...slibuju, Felipe, Felipito...

78.

78.1.

78.1.A. ¡No, no!.. ¡A vos no! ¡Me haré menos mala sangre explicándole a Manolito!

Ne, ne! Tobě ne! Udělá mi to méně vrásek, když to vysvětlím Manolitovi!

78.2.

78.2.A. ...y los alfiles se mueven así y así y los caballos se mueven así, y las torres se mueven así y los peones se mueven así.

...a střelci se pohybují tudy a tudy, a koně se pohybují takhle, věže se pohybují takhle a pěšáci takhle.

78.3.

78.3.A. ¿
?

78.4.

78.4.A. ¿Y por dónde se le colocan las pilas?

A kam se dávají baterie?

79.

79.1.

79.1.A. No seas así, Felipito. Explicame. Juro no interrumpirte

No tak, Felipito. Vysvětlí mi to. Už tě nepřeruším.

- 79.1.B. ¡Así lo espero!
V to doufám!
- 79.2.
- 79.2.A. Bien. Éste es el rey. El rey puede comer para adelante, para atrás, para los costados... ¡por fin! para todas partes.
Dobře. Tohle je král. Král může brát figurky o jedno pole vpřed, vzad, do stran... Prostě, na všechny strany.
- 79.3.
- 79.3.A. Los peones, en cambio, sólo pueden comer nada más que
Naopak pěšec má nejnižší postavení, ten může brát figurky jen...
- 79.3.B. ¿Ves? ¿Ves?
Vidíš? Vidíš?
- 79.4.
- 79.4.A. ¡Después se extrañan de que avance el comunismo!
To se pak nemůžeme divit, že se komunismus tak šíří!
- 80.**
- 80.1.
- 80.1.A. “...Responder sencilla y claramente a las preguntas de los hijos
acrecenta la comunicación y la confianza de éstos hacia sus
padres.”
...”Jednoduché a jasné odpovědi na otázky dětí přispívají ke zvýšení důvěry dětí ke svým rodičům a ke zlepšení vzájemné komunikace.”
- 80.2.
- 80.2.A. ”¡Sencilla y claramente! ”... ¡Así responderé hoy a las preguntas
de Mafalda!
„Jednoduše a jasně!“... Tak dnes budu odpovídat na Mafaldiny otázky!
- 80.3.
- 80.3.A. Papá, ¿podrías explicarme porqué funciona tan mal la
humanidad?
Tati, můžeš mi vysvětlit, proč lidstvo funguje tak špatně?

80.4.

80.4.A. ¿Se ha dormido?

On usnul?

81.

81.1.

81.2.

81.2.A. ¡Aaah!... ¡el ajedrez!... ¡cuando yo lo jugaba no había quién me ganara!

Jé, šachy! Když já jsem je hrával, tak se nenašel nikdo, kdo by mě porazil!

81.3.

81.4.

81.4.A. ¿Los padres dirán esas cosas para que uno los admire con retroactividad?

To nám rodiče říkají, abychom je zpětně obdivovali?

82.

82.1.

82.1.A. ”...No, Julia. Lo nuestro no puede ser. Un abismo nos separa”
„...Ne, Julie. Nemůžeme spolu být. Je mezi námi velká propast.“

82.2.

82.2.A. ”...tu posición... tu fortuna. La gente diría que me caso contigo por tu dinero.”

„...tvé postavení...tvé jmění. Lidé by říkali, že si tě chci vzít jen kvůli tvým penězům.“

82.3.

82.3.A. ”¡no, Fernando, no! ¡solo quienes son unos canallas podrían pensar así!”

„Ne, Fernando, ne! Takto může uvažovat jen nějaký primitiv!“

82.4.

82.4.A. ¡Es la primera vez que me insultan por radio!

To je poprvé, co mě slovně napadají v rádiu!

83.

83.1.

83.1.A. ¡Hormigas!..
Mravenci!

83.2.

83.2.A. ¡Dios mío!... ¡Esto sí que es trágico!... ¡No hay peor desgracia que las hormigas!..
Proboha! Tak tohle je tragédie! Nic horšího než mravenci nás nemohlo potkat!

83.3.

83.3.A. ”...más víctimas de la lucha en Viet-nam. Así mismo, una manifestacion en Argel dejé como trágico saldo dos muertos y varios...”

„...válka ve Vietnamu si vyžádala další oběti. Podobně skončila i manifestace v Alžíru, kde přišli o život dva lidé a další byli...”

83.4.

83.5.

83.5.A. ¡Antipáticas!...
Nemám vás rád!

84.

84.1.

84.1.A. Mi papá ha decidido erradicar las hormigas de sus plantas
Můj tatínek se rozhodl zlikvidovat mravence na svých rostlinách

84.1.B. ¿Y con qué piensa matarlas?
A čím je chce zničit?

84.2.

84.3.

84.3.A. ¡PAF-PAF! TOC-TOC ¡PAF!
BUCH-BUCH! ŤUK-ŤUK! BUCH!

84.4.

84.4.A. !Ya me parecía que tu papá no podía ser **tan** bruto!
Já si hned myslel, že tvůj táta by nemohl být **tak** krutý!

84.5.

84.5.A.   “¿Tan?”
                  „Tak?“

85.

85.1.

85.1.A.   El asunto es descubrir dónde está ese hormiguero
                  Hlavní je objevit, kde je to zatracené mraveniště.

85.2.

85.2.A.   Así que si ves una hormiga no la mates ¿eh? ¡seguita!
                  Takže když uvidíš mravence – nezabíjet, ale sledovat!

85.3.

85.3.A.   Hasta luego y ya sabés si ve una hormiga: ¡seguita!
                  Tak zatím a už víš, jestli uvidíš mravence: sleduj ho!

85.4.

86.

86.1.

86.1.A.   ¿Y? Pudo eliminar las hormigas, tu papá?
                  Tak co? Už se táta zbavil těch mravenců?

86.1.B.   Sí
                  Ano

86.2.

86.2.A.   Consiguió un hormiguicida fantástico
                  Sehnal si fantastický formicid

86.3.

86.3.A.   Estará contento ¿no?
                  Tak to je spokojený, ne?

86.3.B.   ¡Uf!
                  Jo...

86.4.

86.4.A.   Está hecho unas pascuas
                  Je šťastný jako blecha

87.

87.1.

87.1.A. ¡Papá! ¡se están llevando el hormiguicida que les pusiste!
Tati, mravenci odnášejí ten formicid, cos na ně nastražil!

87.2.

87.2.A. ¡Al hormiguero!... ¡Lo llevan al hormiguero!...
Do mravenišťě!...Odnášejí si ho do mravenišťě!

87.3.

87.3.A. ¡Fantástico!... una vez que lo metan allí...
No výborně!...A až si ho tam přinesou...

87.4.

87.4.A. .. ¡la sorpresa que les espera!..
...to budou panečku koukat!...

88.

88.1.

88.1.A. Este granulado se lo llevan ellas mismas al hormiguero y una vez allí,... ¡jhé – jhé – jhé!...
Sami si ty granule odnesou do mravenišťě a jakmile tam budou,... cha chá!

88.2.

88.2.A. ¿SNIF SNIF?
ČUCHY-ČUCH?

88.3.

88.4.

88.5.

88.5.A. ¿
?

89.

89.1.

89.1.A. Adelante, Susanita. Me alegra que vengas a conocer mi casa
Pojď dál, Susanito. To jsem ráda, že ses přišla podívat k nám domů

89.2.

89.2.A. ¿Este es mi papá ¿ves?

Tohle je můj tatínek.

89.2.B. ¿Está arreglando el tomacorriente, señor?

Opravujete zásuvku, pane?

89.3.

89.3.A. No. Lo lleno de azúcar así las hormigas vienen y...

¡¡FFSSSGG!! ¡Se electrocutan!

Ne. Cpu do ní cukr, pak přilezou mravenci a...PRSK! Proud je zabije!

89.4.

89.4.A. ¡BAM!

BUM!

89.4.B. ¿Cómo alguien puede asustarse de una idea tan buena?

Jak může někoho vyděsit tak dobrý nápad?

90.

90.1.

90.1.A. ¿Sigue tu papá luchando contra las hormigas?

Pořád ještě tvůj táta bojuje s mravenci?

90.1.B. Sí, pero no pesonalmente

Ano, ale už ne osobně

90.2.

90.2.A. ¿Pidió ayuda a una compañía fumigadora?

Tak požádal nějaké experty o vykouření?

90.2.B. No exactamente

Ne tak doslova

91.

91.1.

91.1.A. Platos voladores ¡Dios mío!

Létající talíře, o můj Bože!

91.2.

91.3.

91.4.

91.4.A. ¿Y porqué habiendo mundos más evolucionados yo tenía que nacer en este?

Když existují ještě více vyvinuté civilizace, proč jsem se **já** musela narodit zrovna **tady**?

92.

92.1.

92.1.A. ¿Así que hay mundos que tienen platos voladores, y todo!...

Takže existují světy, kde mají létající talíře a všechno!

92.2.

92.2.A. ¡Así que hay mundos más evolucionados que el nuestro!...

Takže existují světy, které jsou vyspělejší než je náš!

92.3.

92.4.

92.4.A. ¡Ññññ!

Blééé!

93.

93.1.

93.1.A. ¿De dónde vendrán los platos voladores?

Odkud asi tak jsou ty létající talíře?

93.1.B. No sé...

Nevím...

93.2.

93.2.A. ¡Pero parece que los científicos tampoco lo saben!

Ale zdá se, že to nevědí ani vědci!

93.3.

93.3.A. ¿Y éso poqué te alegra tanto?

A proč z toho máš takovou radost?

93.4.

93.4.A. ¡Porque me siento importante compartiendo la ignorancia con los científicos!

Protože se cítím důležitě, když sdílím svou neznalost s vědci!

94.

94.1.

94.1.A. Si es cierto que los platos voladores vienen de un mundo más avanzado que este...

Pokud je pravda, že létající talíře jsou z vyspělejšího světa než je ten náš...

94.2.

94.2.A. ...ya nadie podrá decirnos que vivimos en un país subdesarrollado!.

...tak nám už nikdo nemůže říct, že žijeme v rozvojové zemi!

94.3.

94.3.A. ¡Porque resulta que **todo** este planeta es subdesarrollado!

Protože z toho vyplývá, že rozvojová je **celá** tahle planeta!

94.4.

94.4.A. ¡Gracias por salvar nuestro prestigio internacional!

Děkujeme za záchranu naší mezinárodní prestiže!

95.

95.1.

95.1.A. Si llega a ser cierto que en otros planetas existen seres superiores, estamos fritos.

Jestli se potvrdí, že na jiných planetách existují vyspělejší bytosti, jsme nahananí.

95.1.B. ¡Bah, tonterías!

Ale blbost!

95.2.

95.2.A. ¿Acaso no es el hombre **el rey** de la creación?

Není snad člověk **králem** celého stvoření?

95.3.

95.3.A. Sí. Pero en este siglo las monarquías han tenido tan mala pata!.....

Jo. Ale v tomhle století se monarchům lepila smůla na paty!

96.

96.1.

96.2.

96.2.A. “...Hizo el papa un nuevo llamado a la paz...”
„...Papež opět vyhlásil novou výzvu k míru...”

96.3.

96.3.A. Y le dió ocupado como siempre, ¿no?
A dalo mu to zas fušku jako vždycky, co?

97.

97.1.

97.1.A. Mi muñeco es muy inteligente, apretándole la barriga dice
“mamá”
Moje panenka je velmi chytrá, když jí zmáčknu břicho říká
„máma”

97.2.

97.2.A. Debe ser extranjero ¿no?
Tak to musí být cizinka, ne?

97.2.B. No sé. ¿Por?
Nevím. Proč?

97.3.

97.3.A. Porque si fuera del país **al apretarle la barriga...**
Protože kdyby byla zdejší, **tak by po zmáčknutí břicha...**

97.4.

97.4.A. ...Gritaría ¡HUELGA!
...křičela: **STÁVKA!**

98.

98.1.

98.1.A. ¿Qué vas a ser cuando llegues a grande, Susanita?
Čím budeš, až budeš velká, Susanito?

98.2.

98.2.A. ¡Voy a ser madre!
Budu maminkou!

98.3.

98.3.A. Tu papá es muy original para echarse a descansar
Tvůj táta si dává dvacet opravdu zvláštním způsobem

99.

99.1.

99.1.A. ¡Líos en todas partes!... ¡Qué mal anda el mundo!
Kam se podíváš, tam je problém! Se světem to jde z kopce.

99.2.

99.2.A. ¿Y quién es el culpable, eh? ¡Que aparezca el culpable y verá la que le doy!
A kdo za tím vším stojí? Ať se ukáže ten viník a uvidí zač je toho loket!

99.3.

99.3.A. ¡El mundo hace siglos que anda mal! ¿Oíste? ¡Siglos!
Se světem to jde z kopce už celá staletí! Staletí!

99.4.

99.4.A. ¡Entonces el culpable debe haberse muerto! ¡**El muy cobarde!!...**
Tak to tedy musel viník už dávno zemřít! **To je ale zbabělec!!...**

100.

100.1.

100.1.A. ¿No te parece Susanita que vivimos en un mundo muy complicado?
Nepřijde ti, Susanito, že žijeme ve strašně složitém světě?

100.2.

100.2.A. A mí me resulta muy sencillo, es un mundo de padres e hijos.
Ne, mně připadá velmi jednoduchý, je to svět rodičů a dětí.

100.3.

100.3.A. Todos los habitantes del globo son padres o hijos de alguien ¡Y eso es todo!
Všichni lidé na světě jsou buď někčí rodiče nebo někčí děti, to je prosté!

100.4.

100.4.A. Esta nena me hace sentir vieja
S tím prckem se cítím tak staře!

101.

101.1.

101.1.A. Cuando vos eras chico, ¿qué programa de televisión te gustaba más?
Tati, když jsi byl malý kluk, jaký televizní pořad jsi měl nejraději?

101.2.

101.2.A. Cuando yo era chico no había televisión
Když jsem byl malý, televize ještě nebyla

101.2.B. ¿NOO?
NEE?

101.3.

101.3.A. Las plantas
Rostliny

101.4.

101.4.A. ¿Y entonces para qué eras chico? ¡Qué tonto!..
A k čemu ti to teda bylo, žes byl kluk? To je hloupý!

102.

102.1.

102.1.A. ¡Apurate, Felipe! No quiero perder el Noticioso. ¡Seguro dirán algo del “Mariner” y las fotos de Marte!
Honem, Felipe! Nechci zmeškat dnešní zprávy. Určitě řeknou něco o programu Mariner a o fotkách Marsu!

102.2.

102.2.A. ¡Vida en Marte! ¿No es sorprendente que haya vida en otros planetas?
Život na Marsu! Není to fascinující, že existuje život na jiných planetách?

102.3.

- 102.3.A. “...y bombardearon intensamente Viet-nam del norte... - Ginebra: no se llega a un acuerdo sobre desarme nuclear. – Jordania: un nuevo tiroteo con tropas de Israel...”
“... a intenzivně bombardovali severní Vietnam... - Ženeva: K dohodě o společném nukleárním odzbrojení opět nedošlo. - Jordánsko: Další přestřelka s izraelskými jednotkami...”

102.4.

- 102.4.A. Lo sorprendente es que haya vida en este planeta
Fascinující je, že je ještě život na **naši** planetě

103.

103.1.

- 103.1.A. Saqué entradas para ir los tres a un teatro infantil
Koupil jsem lístky pro nás tři na dětské představení
- 103.1.B. ¡Fantástico!
Skvělé!

103.2.

- 103.2.A. Yo creo que a Mafalda le va a gustar. Son todos buenos actores y dicen que el espectáculo es muy divertido
Myslím si, že se to bude Mafaldě líbit. Všichni herci jsou dobří a představení je to prý velmi zábavné

103.3.

- 103.3.A. ¡Eh, Mafalda! ¡Adiviná adónde te vamos a llevar!
Mafaldo! Hádej, kam tě dnes vezmeme!

103.4.

- 103.4.A. Ya oí: al congreso
Slyšela jsem... do sněmovny

104.

104.1.

- 104.1.A. ¡Qué fotogénico había resultado Marte! ¡Eh? ¡Muy fotogénico!
Mars je na fotkách velmi pěkný! Velice fotogenický! Nádhera!

104.2.
104.2.A. ¡Y los O.V.N.I.S. también, por supuesto! ¡Muy lindos!
A létající talíře samozřejmě také! Jsou překrásné!

104.3.
104.3.A. ¿Te has vuelto tonto, Felipe?
Ty ses zbláznil, Felipe?
104.3.B. ¡Sssh!
Pšššt!

104.4.
104.4.A. Conviene ir cayéndoles simpáticos
Projevit vstřícnost, to se vždycky vyplatí

105.

105.1.
105.1.A. ¿Has visto alguna vez un muñeco tan inteligente como el mío,
Manolito?
Viděl jsi někdy tak inteligentní panenku, jako je ta moje,
Manolito?
105.1.B. Ma - má
Má - ma

105.2.
105.3.
105.4.

106.

106.1.
106.1.A. ¡Mamá, esta leche tiene nata!
Mami, zas je na mléku škraloup!
106.2.
106.2.A. ¡Siempre igual! ¿Al servirla nunca te fijás si tiene nata?
To je pořád! Proč si toho škraloupu nikdy nevšimneš?
106.3.
106.4.
106.4.A. ¿O estás contra el control de la natalidad?
Tobě taky vadí, když máš u táty **škraloup!**

107.

107.1.

107.1.A. ¡Es absurdo! ¡Las palanganas voladoras no existen!

To je nesmysl! Létající lavory přece neexistují!

107.1.B. ¡Ya lo sé!

Já to vím

107.2.

107.2.A. ¿Entonces porqué no jugás a los platos voladores?

Tak mi vysvětli, proč si tedy nehraješ na létající talíře?

107.3.

107.3.A. ¡Porque en un plato no quepo, papanatas!

Protože se do talíře nevejdu, ty chytráku!

108.

108.1.

108.1.A. Susanita olvidó aquí a su hijito

Susanita si tady zapomněla svou panenku

108.2.

108.2.A. Ma-má

Má-ma

108.3.

108.4.

108.5.

108.5.A. ¿Y si no funciona de qué sirve tener hecha la instalación?

Tak proč má v sobě to zařízení, když to stejně nefunguje?

109.

109.1.

109.1.A. ¡Me revienta esto de tener al capitalismo por un lado y al comunismo por otro!

To mě štve tohle to. Z jedné strany nás obklopuje kapitalismus a z té druhé komunismus!

109.2.

109.2.A. ¡Uno se siente sadwich!... ¡Y ya se sabe **qué les ocurre** a los **sándwiches!**

Člověk si připadá jako senvič!...A všichni víme, **co se stává** se sendviči!

109.3.

109.3.A. ¡GRUMG! CROF!
CHRAMST! MŇAM!

109.4.

109.4.A. ¡Imperialista!
Imperialisto!

110.

110.1.

110.1.A. ¡Estoy harta de comunismo y capitalismo! ¿Porqué no podremos vivir en un mundo sin opciones? ¡Detesto las opciones!

Mám po krk komunismu a kapitalismu! Proč nemůžeme žít ve světě, kde není možnost volby! Nesnáším rozhodování!

110.2.

110.2.A. Hola
Ahoj

110.2.B. Hola
Ahoj

110.3.

110.4.

110.4.A. ¿Vos a quién querés más a tu mamá o a tu papá?
Koho máš radši maminku anebo tatínka?

111.

111.1.

111.1.A. ¡Fantástico! ¡Estoy igualito! ¡Me emociona qué te acordés tan bien de mí!

Úžasné! To jsem přece já! To je dojemné, jak si mě dobře pamatuješ!

111.2.

111.2.A. Porque...lo hiciste de memoria ¿no?

Namalovala jsi to po paměti ne?

111.2.B. No...

Ne...

111.3.

111.3.A. Lo hice con este modelo

Podle této předlohy

111.4.

111.4.A. Hoy he aprendido que la verdad desilusiona a la gente

Dnes jsem poznala, jak pravda může brát lidem iluze

112.

112.1.

112.1.A. Felipe se enojé porque le hice notar que su cabeza tiene forma de zapato

Felipe se naštvál, protože si díky mě uvědomil, že jeho hlava vypadá jako bota

112.1.B. Es tonto enojarse por una cosa así

To je hloupý, naštvat se kvůli něčemu takovému

112.2.

112.2.A. ¡Claro! Es como si vos te enojaras porque tu cabeza parece un cepillo

Jistě! To je jako kdyby ses naštvál, že se tvoje vlasy vypadají jako kartáč

112.2.B. ¡Claro! ¿Cómo iba a enojarme yo por eso?

Jistě! Kvůli tomu se já přece nemůžu naštvat!

112.3.

112.4.

112.4.A. ¿Un cepillo?

Co!? Kartáč!?

113.

113.1.

113.1.A. Primero voy a ser una señora. ¿No?, después voy a tener hijitos
Nejdřív ze mně bude paní. No a pak budu mít dětičky

113.2.

113.2.A. Luego compraré una casa grande, grande, grande y un auto muy lindo y después joyas y luego tendré nietitos
No a potom si koupím strááášně velký dům a taky moc krásné auto a potom šperky a pak budu mít vnoučky

113.3.

113.3.A. Y esa será mi vida. ¿Te gusta?
To bude můj život. Co ty na to?

113.3.B. Sí, el único defecto...
Hm, má to jednu chybu...

113.4.

113.4.A. ...es que eso no es una vida, ¡es un escalafón!
...vždyť není život, to je seznam!

114.

114.1.

114.1.A. Tener hijitos está muy bien, Susanita, pero los tiempos cambian
Mít děti je velmi dobré, Susanito, ale časy se mění

114.2.

114.2.A. ¡Además de ser madre, hoy la mujer debe contribuir al progreso, hacer cosas importantes!

Žena už není jen matkou, ale musí se podílet na pokroku, dělat důležité věci!

114.2.B. ¡Tenés razón!
Máš pravdu!

114.3.

114.3.A. ¡Desde mañana mismo aprenderé a jugar al bridge!
Hned od zítřka se tedy začnu učit hrát bridž!

114.4.

114.4.A. ¿Qué pasa?... ¿Acaso no juegan al bridge las señoras importantes?

Co je?... Vždyť přece všechny důležité paní musí umět hrát bridž!

114.4.B. ¡Dios mío!

Pane Bože!

115.

115.1.

115.1.A. ¿Dónde nació tu papá, Mafalda?

Kde se narodil tvůj tatínek, Mafaldo?

115.1.B. Esperá...a ver...

Hm...přemýšlím...

115.2.

115.2.A. Él me dijo que de chico no conoció la televisión, ni el nylon, ni la energía atómica, ni los antibióticos, ni los transistores, ..

Řekl mi, že jako kluk neznal televizi, ani nylon, ani atomovou energii, ani antibiotika, ani tranzistory...

115.3.

115.3.A. ...ni los aviones a reacción, ni los satélites artificiales, ni los cohetes teledirigidos, ni los lentes de contacto...

...ani proudová letadla, ani umělé družice, ani dálkově řízené rakety, ani kontaktní čočky

115.4.

115.4.A. Así que debe haber nacido en el Matto Grosso

Tak to se asi narodil uprostřed pralesa

116.

116.1.

116.1.A. ¡Parece increíble! La tierra da vueltas y vueltas...

To je neuvěřitelné! Země se točí, točí a točí...

116.2.

116.2.A. ...y nosotros parados encima, ni nos damos cuenta

...a my si tu stojíme a vůbec si toho nevšimáme

116.3.
116.3.A. Es una suerte, porque si la gente notara que la tierra da vueltas...
To je štěstí, protože kdyby si toho lidé všimli, že se země točí,

116.4.
116.4.A. las calesitas irían a la quiebra
tak by kolotočáři zkrachovali

117.

117.1.
117.1.A. ¿A cuánto vendes los caramelos, Manolito?
Za kolik prodáváš ty bonbóny, Manolito?

117.1.B. A dos pesos cada uno
Jeden za dvě pesa

117.2.
117.2.A. ¿Y no hay descuento para una futura madre?
A ty nemáš slevu pro budoucí matku?

117.3.
117.3.A. ¿Futura madre? ¿Dónde está la futura madre?
Budoucí matku? Kdepak je ta budoucí matka?

117.4.
117.4.A. ¡Lo malo de éste país es que la gente no tiene visión para imaginar el futuro!
Tahle zem je na tom tak špatně, protože lidé tu nemají žádnou vizi do budoucna.

118.

118.1.

118.2.

118.2.A. ¡Ejhém!
Ehm!

118.3.

118.3.A. ¡¡Desde esta humilde sillita formulo un emotivo llamado a la paz mundial!!
Z této malinkaté židličky slavnostně pronáším výzvu ke světovému míru!

118.4.

118.4.A. ¡Total!.. Parece que hoy en día el Vaticano la UN. y mi sillita tienen el mismo poder de convicción

No teda! Tak se zdá, že Vatikán, OSN a moje židlička mají dnes ve světě stejný respekt.

119.

119.1.

119.1.A. ¿Qué es ese recorte de diario, Mafalda?

Copak sis to, Mafaldo, vystříhla z novin?

119.1.B. La foto de un cohete Atlas

Fotku jedné rakety Atlas

119.2.

119.2.A. ¿No te emociona? ¡Es como tener el futuro en la mano!

Není to vzrušující? To je jako mít v rukou budoucnost!

119.2.B. ¡Es cierto, sí!...

Ano, to jistě!

119.3.

119.3.A. ¡Es realmente emocionante! ¡Parece un lápiz de labios!

Je to opravdu vzrušující! Podobá se to rtěnce!

119.4.

119.4.A. ¿Qué pasa? ¿No vas a usar lápiz de labios cuando seas grande?

¿No te emociona ese futuro?

No co je? Copak ty nebudeš používat rtěnku, až budeš velká?

Tebe **tahle** budoucnost nevzrušuje?

119.4.B. ¡Dios mío!

Proboha

120.

120.1.

120.1.A. ¿Usted es bueno, señor?

Pane, jste dobrý člověk?

120.1.B. ¡Por supuesto, nenita!

No jistě, holčičko!

120.2.

120.2.A. ¿Usted es buena, señora?

Paní, jste dobrý člověk?

120.2.B. ¿Yo? ¡Sí, m'hijita, sí!

Já? Ano, maličká, ano!

120.3.

120.3.A. Usted es bueno, don?

Jste dobrý člověk, pane?

120.3.B. ¡Eh! ¡Seguro, nena!

No jasně, slečno!

120.4.

120.4.A. ¡Vaya!.. ¡Por fin un rubro en el que hemos logrado el autoabastecimiento!

Hurá! Konečně ukazatel, v němž se všichni shodnou na kladném hodnocení!

121.

121.1.

121.1.A. ¿Usted es bueno, Don Policía?

Pane policisto, jste dobrý člověk?

121.2.

121.2.A. Los policías somos todos buenos

My policisté, jsme všichni dobří

121.3.

121.4.

121.4.A. Empiezo a comprender cómo funciona la bondad

Asi začínám rozumět tomu, jak funguje dobrota

122.

122.1.

122.1.A. ¿Usted es bueno, don Manolo?

Pane Manolo, Vy jste dobrý?

122.1.B. ¡Vaya pregunta, hija! ¡Pues claro!

No to je otázka! Samozřejmě, že ano!

122.2.

122.2.A. ¡Es sorprendente! A todo el que le pregunto si es una buena persona, responde que sí. ¡Al final resulta que todo el mundo es bueno!

To je úžasně! Každý, koho jsem se zeptala, je-li dobrým člověkem, odpověděl, že je. To tedy znamená, že je vlastně dobrý celý svět!

122.3.

122.3.A. ¡Basta de hambre y despidos!!

Konec hladu a propouštění!

y unos cerdos!!

a další prasata!

¡¡Estamos hartos!!

Máme toho dost!

Ahorcaremos a los vendepatrias

Zrádci patří na šibenici

¡¡Fidel al paredón!

Fidel ke zdi!

¡Asesinos yanquis fuera de Vietnam.

Američtí vrahové, pryč z Vietnamu!

¡Viva la democracia!

Ať žije demokracie!

¡No!

Ne!

¡Justicia a los maestros!

Spravedlnost pro učitele!

¡Vagos!

Lenoši!

¿Y Uds. qué hicieron en Hungría?

A co jste vy dělali v Maďarsku?

Mueron los ca (capitalistas)

Zemřeli ka (kapitalisti)

El gobierno ...la paz...idad (solidaridad)

Vláda...mír...nost (solidárnost)

La industria no tolerará la subversión obrera! Por eso denuncia:

Průmysl nebude tolerovat dělnické podvratné živly! Proto odsuzujeme:

Salvaremos a la democracia

Zachráníme demokracii

122.3.B. ¡Reconforta saberlo!

Vskutku povzbudivé!

123.

123.1.

123.2.

123.2.A. ¿Vos sos bueno, gatito?

Ty jsi dobrý kocourku?

123.2.B. Miaou

Mňau

123.3.

123.3.A. Es la respuesta más honesta que he escuchado últimamente

Tak upřímnou odpověď jsem poslední dobou ještě neslyšela

124.

124.1.

124.1.A. ¡Tomá!.. ¡Y a ver cuándo aprendés a escribir!

Na! A koukej se už konečně naučit psát!

124.1.B. Gracias, Felipe

Děkuji, Felipe

124.2.

124.2.A. ¿Qué te escribió Felipe en ese papelito?

Co ti Felipe na ten papírek napsal?

124.2.B. Una de las cosas que tengo que hacer en mi vida

Jednu z věcí, co musím ve svém životě udělat

124.3.

124.3.A. Cómo no quiero olvidar todas las cosas que tengo que hace en mi vida, a medida que se me van ocurriendo le pido a Felipe que me las anote.

Nechci totiž na nic z toho, co chci v životě udělat, zapomenout.

A tak jak mě ty věci průběžně napadají, požádám vždycky

Felipa, aby mi to zaznamenal.

124.3.B. ¿Y eso lo enoja?

A to ho tak štve?

124.4.

124.4.A. Sí

Jo

2.2 Komentář překladu

V komentáři překladu se držím podobné struktury, která se objevuje v teoretické části práce v kapitole *Komiks a problematika jeho překladu*. Zabývám se tedy řešením lingvistických, technických a kulturních problémů, které se naskytly při překládání vybraných stripů komiksu *Mafalda 1*. Ke komentování jsem si nejčastěji vybírala ty příklady, jejichž řešení považuji za zajímavé.

2.2.1 Řešení překladu lingvistických problémů

U řešení jazykových problémů věnuji velkou pozornost řešení překladu slovních hříček, idiomů, zvukomalebných slov a hovorových výrazů.

2.2.1.1 Překlad titulu Mafalda

Překlad titulu sbírky komiksů *Mafalda 1* nevyžaduje přespříliš překladatelského umu. Carmen Valero Garcés ve své práci upozorňuje na skutečnost, že název titulu se nepřekládá, pokud se shoduje s jménem protagonisty. Jako příklady můžeme jmenovat komiksy *Asterix* a *Garfield*.¹⁰⁷ Proto i v českém překladu ponechávám název díla beze změny.

Za zmínku stojí řešení japonského překladu titulu *Mafaldy*. Při němž došlo k transliteraci, tedy k přepisu jinou abecedou, kvůli kterému dochází i ke zvukovému zkreslení.¹⁰⁸ Mafalda se proto v Japonsku jmenuje „Mafaruda.“

2.2.1.2 Překlad slovních hříček

Quinův humor je často založen na slovních hříčkách, kde pouhá předpona, přípona nebo záměna písmen stačí k tomu, aby se čtenář nad textem rozesmál. Jejich velkou část tvoří dvojsmysly, tedy slova polysémního významu. Autor jich využívá tak, že nejprve použije jeden význam slova a v části druhé se aktivuje ten další. Překladatel proto musí být kreativní a vymyslet odpovídající slovní hříčku v cílovém jazyce anebo ztrátu humoru nahradit na jiném místě.

---

¹⁰⁷Carmen VALERO GARCÉS, „La tradución del cómic ... *op. cit.*, 81

¹⁰⁸ Dagmar KNITTLOVÁ a kolektiv, *Překlad a překládání*, Olomouc: Grafia Nova, 2010, 19

- **Dvojsmysl „campo“ - strip 2**

V tomto stripu se objevuje podstatné jméno „campo“, které má ve španělštině několik významů. Tatínek Mafaldě říká: „*Bueno, tal vez porque aquí no tienen suficiente campo.*” Mafalda na tuto odpověď reaguje myšlenkou: „*¡Con todo el campo que tienen aquí las vacas!... ¿Porqué demonios **también ellas** se van al extranjero?*”

„Campo“ jsem ve svém překladu nahradila slovem „prostor“, které v sobě zahrnuje jak prostor pro uplatnění, tak velké plochy, kde se mohou krávy pást.

- **„Cubre – descubre“ - strip 8**

Mafalda byla napsána v době, kdy psychologie, inspirovaná Sigmundem Freudem a Carlem Gustavem Jungem, věnovala velkou pozornost oblasti nevědomí. Ve stripu se paní učitelka chce podělit o svou znalost z přednášek psychologie s inspektorkou.

Ve španělském textu je vtip založen na odebrání předpony, které mění smysl výpovědi „descubrir“ a „cubrir“. V českém překladu se zakládá na záměně předpon, které, stejně jako španělský originál, mění význam sloves „odkrývá“ a „zakrývá“. Překlad této slovní hříčky bych zařadila mezi ty jednodušší.

- **Dvojsmysl „apego“ - strip 15**

Zde Mafalda zjišťuje, že se Argentina nachází na jižní polokouli, což v ní vzbuzuje představu, že její obyvatelé žijí hlavou dolů. Její reakce na tento nový poznatek zní: „*¡Dios mío! ¡Creo que a partir de hoy sentiré más **apego** por este suelo!*” Slovo „apego“ vytváří pěkný dvojsmysl. Mafalda bude mít k podlaze větší úctu a zároveň se k ní budu cítit více přilepená.

Můj překlad se snaží vyrovnat vtipnost dvojsmyslného podstatného jména „apego“ slovesem „přilnout“. *Pane Bože! Myslím, že ode dneška **pevněji přilnu** k této podlaze.* Příslovce „más“ je přeloženo jako „pevněji“, aby byla zachována přirozenost jazyka.

- **Dvojsmysl „planta“ - strip 50**

Tatínek Mafaldy, milovník květin, zaslechne, že v televizi dávají něco o jeho milovaných „plantas“ (květinách). Nakonec ale zjistí, že se jedná o „plantas fabriles“ (továrny). Vtip je založen na výrazu „fabriles“, který zcela změní význam slova.

Můj překlad nahrazuje slovo „planta“ výrazem „sázení“. Sázení rostlin by snad tatínka Mafaldy mohlo také zajímat. Toto podstatné jméno rozvíjím přívlastkem „na burze“, tento větný člen, stejně jako španělské „fabriles“, úplně mění význam slova.

Je nutné připomenout velmi úzký vztah textu a obrazu v komiksu. Na posledním obrázku stripu se Mafalda kouká na televizi, kde je vyobrazená továrna. V překladu tatínkova věta plná údivu tomuto obrazovému materiálu neodpovídá: „*Jak někomu může být sympatičtější sázení peněz než sázení květin?*“ Doufám, že čtenář obrazu v televizi nebude věnovat velkou pozornost. Svým překladem vztah textu a obrazu narušuji ale je zachována slovní hříčka založená na dvojsmyslu, kterou v tomto případě považuji za důležitější.

- **„Tuerto“ – „ojo comercial“ - strip 31**

V jednom z příběhů Manolito pronese větu „*¡Las generaciones son tuertas si les falta el ojo comercial!*“ Slovní hříčka je v originálu založená na přídavném jménu „tuerto“ (slepý) a slovním spojení „ojo comercial“ (obchodní oko). Pokud bychom chtěli vymyslet podobnou slovní hříčku v českém jazyce, museli bychom užít spojení „obchodní čich“, které je u nás běžnější, bohužel by ale nedávalo smysl s první částí věty, tedy k myšlence, že je generace slepá. Zvolila jsem překlad, ve kterém je slovní hříčka z části zachována, avšak nevyzní tak humorně jako ve španělštině „*Generace, která nemá obchodní vidění, je dočista slepá!*“

- **„Yó-yó“ – „yo“ - strip 51**

Následující slovní hříčka je založená na podobnosti slov „yó-yó“ a „yo“. V českém jazyce by na stejném principu nefungovala. Proto jsem musela vymyslet novou slovní hříčku. Protože se na každém z panelů objevuje obrázek hračky jojo, musí se i slovní hříčka týkat této hračky. Inspirovaná originálem jsem vtip založila na podobnosti „jojo“ a „jo“. V překladu zní slovní hříčka následovně.

„Ty brďo, co to zase máš Felipe?“

„Jojo“

„No ne ne!“

„Ne, nene, **jojo!**“

„Aha! Takže anoano?“

„**Ne!** To není to **jo** jako „**jo**“ je to „**jojo**“ jako „**jojo**“! Chápeš? „**Jojo**“, „**jojo**!““

„Konformisto!“

Je nutné ale poukázat na několik nedokonalostí. Ve třetím panelu na sebe Felipe ukazuje, když Mafaldě vysvětluje, že „yó yó“ neznamena „yo“. Český překlad tedy neodpovídá nepřeložitelnému obrazovému materiálu a gesto Felipa je v něm nadbytečné.

V české verzi by tomuto gestu odpovídalo kývání hlavou, pohyb, který používáme jako souhlasné „jo“. Na čtvrtém panelu Mafalda říká: „*¡Egocéntrico!*“ Překlad tohoto výrazu byl velice náročný. Mafalda vyčítá svému kamarádovi, že je sebestředný, protože v originále stále opakuje „yo“, „yo“. V překladu by se tedy mělo označit spojení, kterým označíme člověka, který se vším souhlasí „jo“, „jo“. Výrazy jako „ty kejvale!“, „kolovrátku!“, „jsi jak flašinet!“ neodpovídají rozhořčenému výrazu protagonistky. Navíc se zde poukazuje na širokou slovní zásobu pětileté Mafaldy. „*Konformisto!*“ odpovídá této slovní zásobě, je nutné ale podotknout, že do příběhu nezapadá tak dobře jako v originálu. Konformista není člověk, který by na všechno odpovídal „jo“ „jo“ ale člověk, který se všemu přizpůsobí, což ale v přeneseném významu v podstatě znamená, že souhlasí s názorem většiny.

- **Dvojsmysl „peón“ - strip 79**

Další velmi zdařilý dvojsmysl se objevuje u slova „peón“. Felipe toto slovo používá, aby Mafaldě vysvětlil, kdy může pěšec v šachu vyhodit figurku. Na rozdíl od krále, může sebrat protivníkovi figurku jen ve dvou případech. Mafalda ovšem polysémnní „peón“ pochopí jako „dělník“, a proto v další větě prohlašuje: „*¡Después se extrañan de que avance el comunismo!*“ V českém překladu se objevuje „peón“ jako „pěšák“. Zvolila jsem tuto variantu pro její mnohovýznamovost, na rozdíl od slova „pěšec“, které označuje pouze kámen v šachu. „Pěšák“ označuje šachovou figurku ale zároveň vojáka u pěchoty. Aby byla pochopitelná narážka s komunismem, Felipe ve svém vysvětlování zmiňuje: „*Naopak pěšec má nejnižší postavení, ten může brát figurky jen...*“. Obohacuje tedy španělský originál o slovní spojení „má nejnižší postavení“, aby čtenář reakci Mafaldy: „*To se pak nemůžeme divit, že se komunismus tak šíří!*“

- **„Nata“ – „natalidad“ - strip 106**

Ve španělském originálu je vyznění textu vtipné díky podobnosti zcela odlišných slov „nata“ a „natalidad“, v prvním případě se jedná o obyčejný škraloup, v druhém případě jde o slovo zcela odlišného významu. Antikoncepte nemá zcela žádnou souvislost se škraloupem na mléce. V českém překladu se mi nepodařilo najít dvě slova, která by si byla zároveň vizuálně podobná ale svým významem vzdálená. Navíc by měla odpovídat obrazovému materiálu. Proto jsem místo výše popsané slovní hříčky, vtip vystavěla na dvojsmyslu slova škraloup. V českém překladu si nejprve Mafalda stěžuje na škraloup, který jí plave v mléce a na posledním panelu říká: „*Tobě taky vadí, když máš u táty škraloup!*“

2.2.1.3 Překlad idiomů

V teoretické části uvádím, že existují idiomy, které se používají stejně v obou jazycích. V praktické části je nutné tuto skutečnost doplnit poznámkou, že jich je velmi málo. Většinu idiomů jsem musela českému jazyku přizpůsobit nebo jsem našla k idiomu ekvivalent, který se u nás běžně používá.

- **Entre bueyes no hay cornadas – strip 14.4.**

Při překladu tohoto přísloví jsem přemýšlela nad dvěma variantami. První z nich by napodobovala španělský originál „volové se vzájemně nepotrkají.“ Nakonec jsem se ale rozhodla nahradit zmíněný idiom, odpovídajícím českým příslovím, které významově odpovídá originálu: „*Vrána vráně oči nevyklovne.*“

- **Andar con el ánimo por el suelo – strip 27.1.**

V českém jazyce se také vyskytuje idiom, kterým sdělujeme, že máme špatnou náladu. „Mám náladu pod psa“ slyšíme v běžné komunikaci docela často. V překladu jsem ale tento český ekvivalent nemohla použít, kvůli velmi silnému propojení složky textové a obrazové. Text se vyskytuje pouze na prvním a posledním panelu, kterých je dohromady pět. Na zbylých třech obrázcích maminka zametá podlahu a smetí vyhazuje do koše. Nakonec si Mafalda povzdychne: „*¡Qué triste destino para un ánimo!*“ Doslovný překlad by v tomto případě také nepomohl. Kdyby se v bublině objevilo „...moje nálada chodí po zemi“ čtenář by zřejmě tápal. Využila jsem tedy spojení „mít nízké sebevědomí.“ Obsah vtipu se tím nepatrně změnil. Mafalda si nestěžuje na špatnou náladu, ale povzdychne si: „*Dnes je ale den...Sebevědomí mi kleslo až na zem...*“ Takto vytvořený překlad souvisí s obrazovým materiálem, který je čtenáři předložen, a je v tomto případě důležitější než zachování idiomu.

- **Polévka je grunt, kdo jí nejí, ten je špunt – strip 28.1.**

Ztrátu idiomu ve stripu 27 jsem nahradila ve stripu po něm následujícím. Maminka Mafaldu pobízí „*¡Tenés que tomarla! ¡Los que no toman la sopa no crecen nunca!*“ Můj česká překlad zní „*Jen to hezky sněz! Polévka je grunt, kdo ji nejí, ten je špunt!*“ Význam překladu se nijak neliší od originálu, a tak nahrazuje idiomatický výraz, který se v předchozím stripu v originále vyskytuje a do cílového jazyka je přeložen volně.

- **Estar frito – strip 46.3.**

Znamé slovní spojení „estar frito“ jsem vždy překládala obdobným spojením „být nahraný.“

- **El mundo es de los audaces – strip 73.1.**

Staré španělské přísloví jsem přeložila doslovně kvůli kontextu, ačkoliv je v češtině známo že „odvážnému štěstí přeje“. V mém překladu tvrdím, že „*odvážným patří svět*“. Jako první mě napadl citát spisovatele Charlese Bukowského: „Svět patří těm, co se neposerou.“ V překladu jsem jej nepoužila, protože je vulgární a tatínek Mafaldy by na něj jistě nezareagoval vysvětlováním jeho významu. Pravděpodobně by Mafaldě vyhuboval za její vulgární vyjadřování.

- **Hacer mala sangre – strip 78.1.**

Poslední příklad, který v komentáři uvedu, je velmi zajímavý. V originálním díle se vyskytuje věta: „*¡Me haré menos mala sangre explicándole a Manolito!*” Idiom „hacerse mala sangre“ ve španělštině znamená „dělat si starosti.“ V češtině „dělat zlou krev“ vyjadřuje „dělat rozbroje“. Pokud chceme v češtině použít idiomu k vyjádření „dělat si starosti“ užíváme výrazu „dělat si vrásky“, ten jsem v překladu použila: „*Ne, ne! Tobě ne! Udělá mi to méně vrásek, když to vysvětlím Manolitovi!*“

2.2.1.4 Překlad hovorový a expresivních výrazů

Stejně jako všechny děti i dětské protagonisty v *Mafaldě* používají ve své mluvě hovorových a expresivních výrazů. Proto se i v překladu často vyskytují prvky obecné češtiny, které se obvykle používají v běžné ústní komunikaci. Chtěla jsem dosáhnout přirozeného vyznění dialogů mezi postavami. K expresivním výrazům jsem se snažila najít podobný ekvivalent v cílovém jazyce. Na následujících řádcích uvedu některé zajímavé příklady a jejich řešení.

- **„Qué demonios“ – strip 2, 40 a 51**

V komiksu se několikrát vyskytuje hovorový výraz „*qué demonios*“, jednou jsem jej přeložila výrazem obdobným „*k čertu*“, a to, když si Mafalda stěžuje, že mladí lidé odchází po studiu do ciziny.¹⁰⁹ Ve dalším případě Felipe vyjadřuje rozhořčení slovním spojením „*pro*

---

¹⁰⁹ QUINO, *Mafalda 1*, Buenos Aires, 1972, strip 2.4.

pána krále".¹¹⁰ Potřetí jsem výraz přeložila obdivným „*ty brd'o*“, protože na obrázku má Mafalda v tváři obdiv.¹¹¹

- „**Lío**“ – strip 21 a 37

Slovo „*lío*“ se v českém překladu také dočkalo dvou odlišných variant. Když maminka říká dětem, ať nedělají hluk, užila jsem expresivní výraz „*rambajs*“,¹¹² které jsem sama jako dítě často slýchávala. O několik stránek dál maminka opět používá hovorový výraz „*lío*“, tentokrát se snaží Mafaldě vysvětlit válečnou situaci ve Vietnamu. V tomto případě jsem podstatné jméno „*lío*“ přeložila přídavným jménem, které jsem vyskloňovala pomocí nespisovných koncovek. „*Je to složitý*“ vysvětluje vojenský konflikt stejně jako dílo originální „*es un lío*“.¹¹³

- „**Opa**“ – strip 39

Hovorové „*opa*“ jsem přeložila dvěma způsoby. Výrazem „*opa*“ nejprve Mafalda označí sebe: „*¡Claro!... ¡Como soy opa!...*“ Následně ji tatínek oponuje: „*¡No es que seas opa! ¡Es que no es un problema para niños!*“ V překladu jsem Mafaldě vložila do úst expresivně zabarvené „*blbá*“ a tatínek reaguje výrazem „*hloupá*“, který by v reálném rozhovoru v českém jazyce se svou zvědavou dcerkou zřejmě doopravdy použil.¹¹⁴

2.2.1.5 Překlad zvukomalebných slov

Zvukomalebná slova se v *Mafaldě* vyskytují poměrně často, jejich překlad patří k jednodušším jazykovým problémům, ačkoliv valná většina zvukomalebných slov se v databázi internetových slovníků nenachází. Třikrát častěji se objevují jako součást obrázku mimo bublinu, takže jejich překlad by měl být úkolem nejen pro překladatele, ale i pro grafika. Zvukomalebná slova jsem přiblížila českému čtenáři buď přeložením, nebo přizpůsobením české transkripce, v jednom případě jsem musela vymyslet zcela nové zvukomalebné slovo.

---

¹¹⁰ QUINO, *Mafalda 1*, Buenos Aires, 1972, strip 40.3.

¹¹¹ Ibid., strip 51.1.

¹¹² Ibid., strip 21.2.

¹¹³ Ibid., strip 37.3.

¹¹⁴ Ibid., strip 39.1., 39.2.

- **Přeložená onomatopeia – stripy 9, 57 a 89**

Tato skupina obsahuje nejvíce zvukomalebných slov. Překládala jsem je tak, aby odpovídala vyobrazené skutečnosti a zároveň měla podobný počet písmen jako slovo originální, tím se usnadní práce grafikovi.

Například ve stripu 9 jsem „*¡Ptuj!*” přeložila výrazem „*Fúúú!*“. Obrázku by odpovídalo i zvukomalebné „*Blééé!*“. Zvolila jsem ale první možnost, protože ta končí na písmeno „j“, stejně jako originální slovo, díky tomu se nemusí tolik zasahovat do obrázku a narušovat tím jeho integritu.

Podobný příklad se objevuje ve stripu 89. Při bouchnutí dveřmi se ozve „*¡Bam!*“. Čeština má pro tento zvuk několik ekvivalentů. Citoslovce „prásk“, „buch“ a „bum“ popisují zvuk rány, která se ozve po velmi rychlém zavření dveří. Z těchto tří možností jsem zvolila tu poslední, protože slovo „*bum!*“ se odlišuje od španělského originálu pouze jednou samohláskou.

Zajímavý případ nastal při překladu stripu 57, kde si Mafalda představuje, jak přestříhává svému kamarádovi provázek od joja. Na dalším obrázku se provázek přetrhne. Oba obrázky doplňuje zvukomalebné „*tic!*“. V českém jazyce jsem využila rozmanitosti našeho jazyka. První obrázek doplnila výrazem „*šmik!*“ a druhý citoslovce „*rup!*“, aby lépe odpovídaly vyobrazené skutečnosti.

- **Onomatopeia upravená pomocí transkripce – stripy 29 a 75**

Pomocí transkripce jsem přizpůsobila českému jazyku zvukomalebná slova pouze ve dvou případech. Tuto taktiku jsem použila, pokud jsou výrazy originálu srozumitelné i českému čtenáři.

Ve stripu 29 je citoslovce začleněno do obrázku jako jeho součást a následně se objevuje v dalších čtyřech panelech. Zvukomalebné „*fssh*“ jsem české transkripci přizpůsobila pouhým přidáním háčku nad písmeno „s“.

Ve stripu 75 se objevuje zvukomalebné slovo představující běh koně. Úprava „*¡Ñk!*” spočívá v pouhé úpravě španělského „*Ñ*” na české „*Ň*“.

- **Neologismus – strip 67**

V tomto stripu tatínek vysvětluje Mafaldě, jak zasadit semínko, aby z něho vyrostla krásná rostlina. Tatínkova věta „*¿Ves? Ponemos la semillita, la tapamos...*” je doplněná zvukomalebným „*tup tup.*“ Toto zvukomalebné slovo se snaží vytvořit zvuk, který je slyšet

při udusávání hlíny. Do češtiny tento výraz přeložila zvukomalebným „*dus dus*“. Aby český čtenář pochopil, že toto zvukomalebné slovo popisuje zvuk udusávání hlíny, pozměnila jsem i překlad tatínkova vysvětlování postupu „*Vidíš? Položíme semínko, hlínu udusáme...*“. Tedy místo odpovídajícího „zakryjeme ho“ jsem zvolila „hlínu udusáme“, aby čtenáři bylo jasné, že nově vytvořené slovo „*dus dus*“ popisuje zvuk, který je slyšet při udusání hlíny.

2.2.2 Řešení překladu technických problémů

Krátce jsem se zabývala problémy technickými, které musí řešit nejen překladatel, ale i grafik.

2.2.2.1 Délka textu originálního a přeloženého

Při překladu komiksu se musí dbát na délku přeloženého textu, měla by odpovídat délce textu originálu. K dosažení podobné délky obou textů mi pomáhal přepsaný španělský text, pod kterým jsem se snažila vytvořit překlad o podobném počtu znaků. Ve většině případů se mi podařilo, aby byl český text podobně dlouhý jako text španělský.

Ve stripu 28, kde *Mafalda* používá 3. podmínkový typ, je český překlad o něco kratší. V originálu tuto větu tvoří pět řádků, překlad by se vešel na čtyři řádky.

2.2.2.2 Převedení grafických aspektů

Komiks *Mafalda* neobsahuje velké množství slov, která by se musela graficky upravovat. Nejčastěji se jedná o citoslovce, která jsou součástí obrázku.

Nejtěžším úkolem pro grafika by zřejmě byl strip 122, kde je vyobrazená zeď s nápisy, které se liší svým stylem písma. Pokud je na zdi napsána jen část slova, v překladu je uveden v závorce celý výraz, aby grafik na zeď mohl případně vložit jinou část slova.

V bublinách komiksu se často objevuje jedno zvýrazněné slovo, na které dává autor jeho ztučněním větší důraz. V překladu takto zvýrazněná slova jsou napsána tučně. Ve většině případů se zvýraznění shoduje v obou jazycích. Výjimkou je strip 94, kde se vyskytuje zvýrazněný neurčitý člen, v českém překladu zvýraznění chybí.

2.2.3 Řešení překladu kulturních problémů

V poslední podkapitole jsem se zabývala kulturními problémy, jejichž řešení, je dle mého názoru nejzajímavější prací překladatele. Při překladu *Mafaldy* jsem se rozhodla pro exotizační strategii, protože komiks často naráží na společenskou a politickou situaci Argentiny a řeší problémy týkající se celého světa. Menší část překladu tvoří prvky, které

jsem přeložila postupem naturalizační strategie. Příklady a zdůvodnění jejich překladu uvedu na následujících stránkách.

2.2.3.1 Příklady exotizační strategie

- **Zanechání vlastních jmen protagonistů**

Vlastní jména postav komiksu jsem nepřekládala, ačkoliv by jejich převedení do českého jazyka nebylo náročné. Z protagonistky komiksu by se stala Matylda, její nejlepší kamarád by se jmenoval Filip. Susanita by byla překřtěna na Zuzanku a Manolito na Emánka, jeho tatínek by se stal Panem Emanuelem. Překladem jmen by se komiks přiblížil českým čtenářům až přespříliš. Z příkladů je zřejmé, že tento způsob by se nejlépe hodil do dětské knížky. Je třeba si uvědomit, že *Mafalda* se pravidelně objevovala jako strip novin nebo časopisu, tedy v médiích, která jsou určena dospělým uživatelům. Při překladu textů pro dospělé publikum se doporučuje jména postav zanechat.

- **Rozdíl mezi překladem kulturní reference v anglickém a českém jazyce – strip 9**

Anglický překlad se v poslední větě devátého stripu odchýlil od originálu tak, že otázka Mafaldy má zcela opačný význam. Originální věta zní: „*¡Con todo el campo que tienen aquí las vacas!... ¿Porqué demonios **también ellas** se van al extranjero?*” Anglický překladatel navrhl následující řešení: „*With the open fields full of cows here, why don't cows have to go abroad?*“¹¹⁵

Překladatel Terry Cullen si zřejmě myslel, že by britský čtenář nemusel pochopit narážku, která odkazuje na export hovězího masa. Chtěl, aby text zněl britským čtenářům vtipně a srozumitelně. Proto přeložil větu zcela odlišně, přizpůsobil tak text čtenářům naturalizační strategií.

V mém konečném překladu nemá otázka Mafaldy pozměněný význam, je tedy inspirován exotizační strategií: „*Podívej se, třeba krávy tu mají pro sebe tolik prostoru!... Proč k čertu **taky ony** odchází do ciziny?*“ V tomto případě dávám přednost části obsahové, na rozdíl od anglického překladu, protože *Mafalda* není jen humoristickým komiksem, jehož jedinou funkcí je pobavit čtenáře. *Mafalda* vtipně naráží na argentinské i celosvětové reálie a tím se stává určitým svědectvím doby, ve která byla napsaná. Proto se snažím, aby se můj

---

¹¹⁵ QUINO, překlad Terry CULLEN, *Mafalda & Friends 1*, strip 9, dostupné z <https://www.amazon.com/Mafalda-Friends-1-English-Quino/dp/9505157592> [cit. 1. 12. 2016]

překlad nestal jen textem k pobavení, ale aby v něm byly zahrnuty zmínky o realitách Latinské Ameriky, které jsou většinou českého publika poněkud vzdálené. Nejasnosti by mohly být čtenáři vysvětleny buď v úvodu, nebo naopak pomocí vysvětlivek na konci komiksu, aby nebyla narušena jeho grafická stránka.

- **Direct translation – strip 17**

Ve stripu 17 Quino naráží na rozvojové teorie („teorías desarrollistas“), které v Argentině aplikoval prezident Arturo Frondizi a poté prezident Arturo Illia. „*Ideas desarrollistas*“ jsem přeložila přímým překladem (*direct translation*), postupem *calque* jako „*rozvojové nápady*“. Běžný český čtenář, který nemá větší znalosti o argentinské politice, by si těžko všiml této narážky. Stejně jako ve výše zmíněném případě bych jako řešení těchto problémů navrhovala vysvětlení odkazů a narážek v komiksu tak, aby nebyl narušen umělecký vzhled díla.

- **Specification – stripy 74 a 102**

Ve stripu 74 se Felipe přirovnává k šachistovi Najdorfovi, který byl polsko – argentinského původu. Felipe se o Najdorfovi zmiňuje větou „*No juego tan bien como Najdorf, por supuesto*“ já v českém překladu přidávám krátkou vysvětlivku, aby čtenář pochopil, proč Felipe zmiňuje jeho jméno. Ačkoliv je překlad o něco delší než originál, dávám v tomto případě přednost vysvětlení pojmu, před zachováním podobného počtu znaků. Můj překlad tedy zní „*Nehraju tak dobře jako šachista Najdorf, to je jasný*“.

Stejně jsem postupovala i v případě stripu 102, kde Mafalda mluví o „*Marineru*“. Poslední sonda *Mariner 10* vyletěla do vesmíru v roce 1973. Proto tuto zmínku opět vysvětluji pomocí specifikace. V originálu se Mafalda pobízí Filipa touto větou „*¡Apurate, Felipe! No quiero perder el Noticioso. ¡Seguro dirán algo del “Mariner” y las fotos de Marte!*“ Já jsem ji přeložila tímto způsobem „*Honem, Felipe! Nechci zmeškat dnešní zprávy. Určitě řeknou něco o programu Mariner a o fotkách Marsu*“.

2.2.3.2 Příklady naturalizační strategie

Naturalizační strategii jsem se snažila používat v co nejmenším množství. Nyní představím příklady, kdy jsem se uchýlila k řešení pomocí této strategie a vysvětlím, proč jsem si ji zvolila.

- **Generalization – stripy 54 a 115**

Ve stripu 54 je zmíněn produkt výchozí kultury, „alfajor“, typická sladkost v zemích Latinské Ameriky, která má kulatý tvar a je plněná sladkým krémem. Její podobnosti Quino využil v jednom ze svých vtipů na základě její podobnosti s jojem. Mafalda chce trochu pozlobit svého kamaráda, a tak mu místo pravého joja půjčí „jojo“, které ale není nic jiného než výše zmíněný alfajor, omotaný provázkem. Felipemu samozřejmě sladkost spadne na zem a celá se rozdrobí. Felipe na poslední obrázku hubuje Manolitovi „¿*Así que fuiste vos el que le vendió un alfajor a Mafalda?*“ V mém překladu se slovo „alfajor“ vůbec neobjevuje, protože by ho český čtenář nepochopil. Můj překlad zní „*To ty jsi Mafaldě prodal tu kulatou slepovanou sušenku?*“ Tímto způsobem se sice ztrácí zajímavá zmínka o latinskoamerické gastronomii, ale čtenář porozumí vtipu.

Ve stripu 122 jsem se opět přiklonila k řešení překladu pomocí postupu *generalization*, protože stejně jako předchozím stripu, dávám přednost jasnému vyznění a jednoduchému pochopení vtipu. Felipe se Mafaldy ptá, kde se narodil její tatínek, ona po výčtu věcí, které její tatínek za mládí neznal, odpovídá „*Así que debe haber nacido en el Matto Grosso.*“ Matto Grosso je brazilský stát, který je velmi řídko osídlen. Do španělštiny se tento název dá přeložit jako „selva espesa,“ tedy „hustý prales“. Mafalda svým sdělením říká, že její tatínek je starý, k tomu používá odkazu na určité místo v Brazílii. Mým překladem „*Tak to se asi narodil uprostřed pralesa*“ se tato informace ztrácí, ale narážka je pochopitelná českému čtenáři.

- **Substitution – strip 24**

V tomto stripu si Mafalda hraje, uspává panenku ukolébavkou „*Arrorró mi neeene, arrorró mi soooool...*“ Tato ukolébavka je velmi stará a v Latinské Americe zdomácněla tak, že se stala folklórní písničkou.¹¹⁶ Čtenáři originálu se vybaví její melodie. Stejného efektu jsem chtěla dosáhnout i v českém překladu. Tradiční česká ukolébavka „*Haaajeej můůj aandílku, haaajej a spi...*“ tento účel splňuje.

---

¹¹⁶ „El arrorró, una antigua canción de cuna bereber que llegó a España y América”, Agencia EFE. dostupné z <http://www.efe.com/efe/espana/cultura/el-arrorro-una-antigua-cancion-de-cuna-bereber-que-llego-a-espana-y-america/10005-2579705#> [cit. 28. 10. 2016]

Závěr

Bakalářská práce „*Komiks a problematika jeho překladu v aplikaci na komiks Mafalda*“ se byla rozdělena do dvou částí.

Teoretická část seznamuje čtenáře se samotným komiksem a jeho autorem. Popisuje postavy, které v komiksu vystupují a jaké stereotypy představují. Krátce se věnuje i jazykové analýze komiksu. Stručně popisuje společenskou situaci Argentiny v šedesátých letech a, na kterou Quino poukazuje ve svých komiksech. Značná část práce se věnuje teorii překladu, zvláště pak problematice při překládání komiksu. Komiks neboli deváté umění byl po dlouhou dobu opovrhován ze strany literárních teoretiků a kritiků, kteří ho považovali za podřadný žánr. Ačkoliv je v současné době na českém trhu k dostání literatura věnující se teorii komiksu, problematikou jeho překladu se nezabývá téměř žádná.

V praktické části se nachází samotný překlad komiksu a jeho komentář. Komentář popisuje běžné problémy, které se při překládání vyskytly. Zabývá se i řešením překladu slovních hříček, které většinou fungují jen ve výchozím jazyce a překladem idiomů, jejichž překlad je pro jejich kulturní zakotvení náročný a vyžaduje velkou dávku tvůrčí fantazie. Překlad se opírá o znalosti nabyté při vypracovávání teoretické části práce. Snaží se dodržovat rad a postupů vytyčených teoretiky. Komentář popisuje vybranou taktiku překladu a výběr jednotlivých postupů při překládání.

Resumen

Los cómics *Mafalda* son populares en toda América Latina, hay traducciones a muchas lenguas. La protagonista del cómic, Mafalda vive con sus padres en un apartamento de Buenos Aires. Los cómics se publicaban en varias revistas y periódicos desde el año 1964 hasta el 1973. Quino, el autor del cómic, cuyo verdadero nombre es Joaquín Salvador Lavado Tejón refleja la situación social de Argentina y reacciona a la política mundial y nacional con las alusiones satíricas y con el humor intelectual. Frecuentemente emplea juegos de palabras y sobre todo las palabras de doble sentido. Los cómics son los documentos, que acercan al lector las preocupaciones e inquietudes de la clase media en la Argentina de los sesenta.

La parte teórica se presenta al lector el cómic y su autor. Describe los personajes del cómic y los estereotipos que representan. Se dedica brevemente al análisis lingüístico, describe la situación social de Argentina. La parte mayor trata de la problemática de la traducción del cómic. El cómic, conocido como el noveno arte ha sido despreciado de la parte de los teóricos y críticos literarios, que lo consideraban como un género inferior. Aunque en la actualidad en el mercado checo existe la literatura que se dedica a la teoría del cómic, los libros que se dedicarían a la problemática de su traducción casi no hay.

En la parte práctica se halla la traducción y el comentario de ella. El comentario describe los problemas frecuentes que han surgido durante la traducción. Se ocupa de la solución de la traducción de los juegos de palabras que, en la mayoría de los casos, funcionan solo en la lengua original, y de la traducción de los idiomas. La traducción se basa en los conocimientos que están representados en la parte teórica. El comentario describe la táctica de la traducción elegida y la demuestra en los ejemplos.

Seznam pramenů a použité literatury

Primární zdroje

QUINO, *Mafalda 1*, Buenos Aires, 1972.

Sekundární zdroje

COSSE, Isabela, „Mafalda: Middle Class, Everyday Life and Politics in Argentina, 1964-1973“, *Hispanic American Historical Review*, vol.94, num. 1, 2014, 35-75.

ČERMÁK, František, *Jazyk a jazykověda*, Praha: Karolinum, 2007.

ČERNÝ, Jiří, „Španělština v Argentině“ in Vendula HINGAROVÁ, Daniel NEMRAVA (eds.), *Argentina napříč obory: současné pohledy*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, 67-89.

FERÍKOVÁ, Pavlína, *Mafalda, relaciones entre imagen y palabra (Análisis del discurso del cómic)*, Brno, 2010, bakalářská práce na Filozofické fakultě Masarykovy Univerzity, ústav románských jazyků a literatur, vedoucí bakalářské práce Mgr. Monika Strmisková.

GARCÍA HOLGADO, Benjamín, Andrea VANINA NEYRA, „Politická historie Argentiny 20. století: dlouhé hledání legitimního politického režimu“, in Vendula HINGAROVÁ, Daniel NEMRAVA (eds.), *Argentina napříč obory: současné pohledy*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, 245-269.

HEČKO, Blahoslav, *Dobrodružství překladu*, překlad Emil Charous, Praha: Ivo Železný, 2000.

KAINDL, Klaus, *Comics in Translation, In Handbook of Translation Studies*, Philadelphia: John Benjamins B.V., 2010.

KNITTLOVÁ, Dagmar a kolektiv, *Překlad a překládání*, Olomouc: Grafia Nova, 2010.

KOŘÍNEK, Pavel, Martin FORET, Michal JAREŠ, *V panelech a bublinách*, Vimperk: Akropolis, 2015.

LEVÝ, Jiří, *České teorie překladu (2)*, Praha: Ivo Železný, 1996.

LEVÝ, Jiří, *Umění překladu*, Praha: Ivo Železný, 1998.

MCCLLOUD, Scott, *Jak rozumět komiksu*, Brno: BB/art, 2008.

QUINO, *Toda Mafalda*, Barcelona: Limpergraf, 2009.

VYHNALOVÁ, Kateřina, *Překlad komiksu z francouzštiny*, Praha 2013, diplomová práce na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, ústav translátologie, vedoucí diplomové práce PhDr. Jovanka Šotolová.

ZAORALOVÁ, Alena, *Komiks a problematika jeho překladu v aplikaci na komiks Maus I.*, Olomouc 2012, bakalářská práce na Filozofické fakultě Univerzity Palackého, katedra anglistiky a amerikanistiky, vedoucí bakalářské práce Mgr. Jitka Zehnalová, Dr.

Elektronické zdroje

ALFONSO CARLOS, Domínguez y Alonso, *El cómic*, dostupné z <http://www.scribd.com/doc/30084276/EL-COMIC-DEFINITIVO> [cit. 10. 10. 2016].

CAMPOS PARADILLOS, Miguel Angel, „Las Dificultades de Traducir el Humor: Astérix le Gaulois – Asterix the Gaul – Asterix el Galo“, *BABEL – AFIAL, 1/Invierno, 1992*, dostupné z <http://babelafial.webs.uvigo.es/pdf/01/art07.pdf> [cit. 15. 11. 2016].

„El arrorró, una antigua canción de cuna bereber que llegó a España y América“, Agencia EFE, dostupné z <http://www.efe.com/efe/espana/cultura/el-arrorro-una-antigua-cancion-de-cuna-bereber-que-llego-a-espana-y-america/10005-2579705#> [cit. 28. 10. 2016].

JANIŠ, Viktor, *Překladatelské peklo* (rozhovor), dostupné z <http://www.iliteratura.cz/Clanek/15299/janis-viktor-o-komiksu-a-jeho-prekladani> [cit. 8. 11. 2016].

„Mafalda Oficial“ in Facebook, dostupné z <https://www.facebook.com/MafaldaDigital/?fref=ts> [cit. 31. 10. 2016].

MANCINI, Azzura. Clara MONTELLA, *Le "diverse" Mafalde: originale e traduzione*, Università degli studi di Napoli "L'Orientale", 2014, dostupné z https://www.researchgate.net/publication/270897720_Le_'diverse'_Mafalde_originale_e_traduzione [cit. 5. 11. 2016].

PEDERSEN, Jan, „How is Culture Rendered in Subtitles“ in *MuTra 2005 – Challenges of Multidimensional Translation: Conference Proceedings Saarbrücken 2-6 May, 2005*, dostupné z http://www.euroconferences.info/proceedings/2005_Proceedings/2005_Pedersen_Jan.pdf [cit. 3. 6. 2016].

QUINO, překlad Terry CULLEN, *Mafalda & Friends 1*, dostupné z <https://www.amazon.com/Mafalda-Friends-1-English-Quino/dp/9505157592> [cit. 1. 12. 2016].

„Quino“ in Biografía dostupné z <http://www.quino.com.ar/biografia/>, [cit. 31. 10. 2016].

VALERO GARCÉS, Carmen, „La traducción del cómic: retos, estrategias y resultados“, *TRANS Revista de traductología*, N°4, 2000, dostupné z http://www.trans.uma.es/pdf/Trans_4/t4_75-88_CGarces.pdf [cit. 20. 5. 2016].

SUAREZ, María Laura, *La representación de la educación en Mafalda*, Buenos Aires: Universidad de Buenos Aires, Facultad de Ciencias Sociales, Carrera de Ciencias de la Comunicación, 2011, dostupné z <http://newpagecomunicacion.sociales.uba.ar/files/2013/02/Suarez-ML.pdf> [cit. 29. 9. 2016].

Přílohy

V příloze se nachází 124 stripů komiksu *Mafalda 1*, které jsem překládala.

Anotace

Autor: Marie Doskočilová

Katedra romanistiky FF UP

Název: Komiks a problematika jeho překladu v aplikaci na komiks Mafalda

Vedoucí práce: Mgr. Radim Zámec, Ph.D.

Počet stran a znaků: 117 (145 817)

Počet příloh: 1

Počet použitých zdrojů: 27

Klíčová slova: Mafalda, Quino, komiks, překlad, komentář, Argentina

Charakteristika práce:

Práce se zabývá překladem komiksu. Je rozdělená do dvou částí. Teoretická část uvádí několik informací o autorovi a o jeho díle. Zmiňuje i politický a společenský kontext doby, ve které bylo dílo napsané. Věnuje se teorii překladu s důrazem na teorii překladu komiksu. V praktické části se nachází samotný překlad 124 stripů z komiksu Mafalda 1 a komentář, kde jsou popsány problémy, které se při překladu vyskytly.

Annotation

Author: Marie Doskočilová

Department of Romance Studies of the Philosophical Faculty of Palacký University

Title: Problems of comics translation applied to the Argentinian comic strip Mafalda

Head of the thesis: Mgr. Radim Zámec, Ph.D.

Number of pages and characters: 117 (145 817)

Number of annexes: 1

Number of used sources: 27

Keywords: Mafalda, Quino, comic strip, translation, commentary, Argentina

Annotation of thesis:

This Bachelor's thesis deals with comics translation. It is divided into two parts – a theoretical and a practical one. The former part introduces the author and gives a brief overview of his work. The theoretical part also presents the social-political and historical context of the period in which the comics was written. It focuses on the theory of translation, especially on the translation theories of comics translation. The practical part consists of a translation. The practical part consists of a translation of 124 comic strips, taken from the comics Mafalda 1, including a commentary highlighting the difficulties which the author of this thesis encountered during the actual translation.

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
DOSKOČILOVÁ Marie	Vršce 9, Jičín	F13482

TÉMA ČESKY:

Komiks a problematika jeho překladu v aplikaci na komiks Mafalda
(El cómic y la problemática de su traducción aplicada al cómic Mafalda)

TÉMA ANGLICKY:

Problems of comics translation applied to the Argentinian comic strip Mafalda

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. Radim Zámec, Ph.D. - KRS

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

V mé bakalářské práci se chci zabývat argentinským komiksem Mafalda a problematikou jeho překladu. Práce obsahuje dvě části: teoretickou a praktickou. V teoretické části chci zkoumat komiks jako uměleckou formu, zabývat se jeho základními prvky, tím, jak funguje a proč je v poslední době tak oblíbený. Také zde zmíním několik základních informací o autorovi komiksu Mafalda a historický kontext Argentiny v letech, kdy byl komiks napsán. Praktická část se bude zabývat samotným překladem komiksu s komentářem, kde popíšu problémy, které se při překladu tohoto komiksu vyskytly.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Lavado, Joaquín Salvador: Mafalda 1. Buenos Aires: Ediciones de la flor, 1972

Lavado, Joaquín Salvador: Mafalda 2. Buenos Aires: Ediciones de la flor, 1972

Lavado, Joaquín Salvador: Mafalda 3. Buenos Aires: Ediciones de la flor, 1972

Mc Cloud, Scott: Jak rozumět komiksu. Brno: BB/art, 2008

KRUMML, Milan. Comics: stručné dějiny. Praha: Martin Trojan - 3-JAN, 2007

Levý, Jiří: Umění překladu. Praha: Miroslav Pošta - Apostrof, 2012

Kufnerová, Zlata: Čtení o překládání. Jinočany: H&H, 2009

Garcés, Carmen Valero: La traducción del cómic: retos, estrategias y resultados.
<http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo;jsessionid=1503DC2CB1597C84C3E8A4460789A480.dialnet02?codigo=192615>

Tomášek, Ondřej. Translating Comics. Brno, 2009 http://is.muni.cz/th/146660/ff_m/